

Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa -hanke

Loppuraportti

Maaliskuu 2008

Julkaisija:

Kainuun maakunta -kuntayhtymä

PL 400

87070 KAINUU

Puh. 08 615 541

Faksi 08 6155 4260

kirjaamo@kainuu.fi

ISSN 1795-5661

Kajaani 2008

Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa -hanke

Loppuraportti
Maaliskuu 2008

Laatija:
Pirkko Viljanmaa

TIIVISTELMÄ

Kainuun hallintokokeilu käynnistyi 1.1.2005 ja samalla alkoi Kainuun maakunta-kuntayhtymän toiminta. Kuntayhtymä alkoi huolehtia pääosasta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä osasta ope-
tustoimen tehtäviä, jotka olivat ennen olleet kuntien vastuulla. Hallintokokeilun yksi keskeinen tavoite oli hakea uusia työtapoja ja toimintamalleja toisaalta maakunnan ja kuntien, toisaalta yhteistyökumppaneiden sekä elinkeinoelämän sekä muun työelämän välillä.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän vanhuspalvelujen päätavoite on ikääntyneiden kotona asumisen tukeminen. Tavoitteen toteuttamisessa omaishoito on katsottu keskeiseksi kehittämisen kohteeksi. Tätä taustaa vasten Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa -hankkeelle oli jo valmis tilaus.

Omaishoidon tuen kehittämishankkeen tavoitteet olivat seuraavat:

1. Kehittää omaishoitoa siten, että se tukee entistä paremmin omaishoitajia ja tekee omaishoidosta halutun vaihtoehdon niin hoitajien kuin hoidettavienkin näkökulmasta.
2. Kehittää uusi omaishoidon tuen toimintamalli, jota voidaan hyödyntää myös muualla maassamme
3. Monipuolistaa ja taata omaishoitajien lakisääteisten vapaiden järjestäminen
4. Selkeyttää Kainuun kotihoidon rooli omaishoidon tukemisessa ja omaishoitajien lakisääteisen vapaan järjestämisessä
5. Kehittää erilaisia vaihtoehtoja rahallisen hoitopalkkion rinnalle
6. Omaishoidon tuen maakunnallinen uudelleen järjestäminen

Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta haki lupaa omaishoidon tuen kehittämishankkeelle Oulun lääninhallitukselta ajalle 1.3.2006–31.12.2007. Hanke pääsi alkamaan 1.5.2006. Syksyllä 2007 hankkeelle haettiin ja saatiin lisää aikaa maaliskuun loppuun 2008 saakka. Hanketta hallinnoi Kainuun maakunta -kuntayhtymä ja rahoittajana, valvojana sekä ohjeistajana oli Oulun lääninhallitus. Hankkeen ohjausryhmä koostui Kainuun maakunta-kuntayhtymän työntekijöistä ja viranhaltijoista. Muita edustajia olivat edustaja Kainuun maakuntavaltuustosta, Kainuun Omaishoitajat ja Läheiset ry:stä, omaishoitajista, palveluseteliyrittäjistä, Kainuun Ammattiopistosta, sekä Oulun lääninhallituksesta.

Hankkeen rahoittaja, Oulun lääninhallitus, myönsi hankkeelle valtionavustusta 91 950 euroa ja Kainuun maakunta-kuntayhtymä osuus rahoituksesta oli 30 650 euroa.

Hankkeen aikana omaishoitajaryhmissä keskusteltiin useasti yhteistyön merkityksestä kuntayhtymän työntekijöiden kanssa. Tiiviin yhteistyön ja tuttuun työntekijöiden katsottiin olevan merkittävä asia omaishoidon onnistumiselle. Hankkeen aikana järjestettiin omaishoitajille kuntouttavan työotteen koulutusta. Koulutuksessa omaishoitajat saivat tietoa esimerkiksi ergonomiasta ja apuvälineistä, ikääntyneiden toimintakyvystä, liikunnan tärkeydestä ja oman itsensä huolehtimisesta sekä tukiverkostosta. Lakisääteisen vapaan vaihtoehdot ovat myös puhuttaneet paljon omaishoitajia.

Hankkeen tuotoksista keskeisiä ovat omaishoidon tuen tuotteistaminen, kuntouttavan työotteen koulutuksen aloittaminen omaishoitajille, omaishoitajan sijaishoitajajärjestelmä, joustava malli omaishoidon tuen vaihtoehdoksi, omaishoidon uuden organisoinnin malli sekä vertaistukijärjestelmän kehittäminen.

Sisällys

1	TAUSTAA.....	1
2	OMAISHOIDON TUKI HANKKEEN LÄHTÖKOHTANA.....	3
2.1	Omaishoidon tuki sosiaalipalveluna	3
2.2	Omaishoidon tuki Kainuun maakunta – kuntayhtymässä.....	3
2.2.1	Omaishoidon tuen maksuluokat Kainuussa	5
3	HANKKEEN TAVOITTEET.....	7
4	HANKKEEN ORGANISAATIO	9
4.1	Ohjausryhmä	9
4.2	Projektiryhmä.....	9
5	HANKKEEN TUOTOKSET.....	10
5.1	Vertaistukijärjestelmä	10
5.2	Kuntouttavan työtteen koulutus (VALSSI).....	12
5.3	Omaishoidon tuen tuotteistaminen	15
5.4	Omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien järjestäminen	16
5.5	Joustava malli vaihtoehtona omaishoidon tuelle	17
5.6	Omaishoidon tuen uudelleen organisoiminen.....	18
5.7	Tiedotus ja media	20
6	ARVIOINTI.....	21
7	POHDINTA.....	21
7.1	Pohdintaa hankkeen onnistumisesta ja tuloksista	21
7.2	Omia kokemuksia omaishoidon tuen myöntämisestä.....	22
7.3	Kehittämisideoita	23

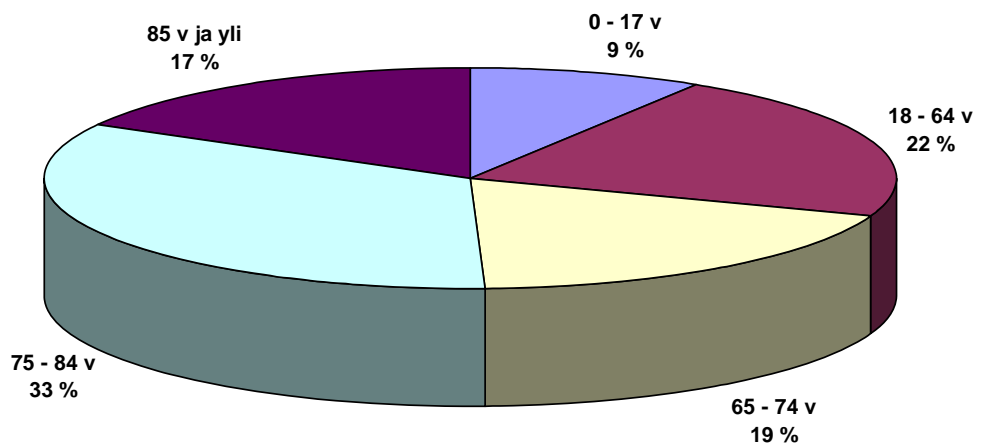
LIITTEET

1 TAUSTAA

Suomen Kuntaliiton tilastojen (2008) mukaan omaishoidon tukea saa maassamme 31 000 henkilöä, joista 65 vuotta täyttäneitä on 66 %, 18–64 -vuotiaita 21 % ja 0–17-vuotiaita 13 %. Omaishoidon tuesta kunnan kanssa sopimuksen tehneitä hoitajia on 29 000, joista 47 % on 65 vuotta täyttäneitä.

Kainuussa omaishoitajia on valtakunnallisesti katsottuna eniten. Kainuun maakunta-kuntayhtymän omaishoidon tuen saajia v. 2007 oli vanhuspalveluissa n. 670, joista 65 vuotta täyttäneitä oli 69 %. Perhepalveluissa alle 65-vuotiaita omaishoidon tuen saajia oli n. 290 eli 31 %.

Omaishoidon tuen saajat ikäryhmittäin Kainuussa 2007

Omaishoitoa koskevia selvityksiä on tehty maassamme useampia viime vuosina. Muun muassa 2004 valmistui STM:n toteuttamana Valtakunnallinen omaishoidon uudistaminen - selvitys (selvityshenkilön raportti, Elli Aaltonen). Selvityksen mukaan suurimmat puutteet omaishoitajien mielestä olivat palkkion pienuus, määräraikaisuus ja verollisuus. Lisäksi kävi ilmi, että omaishoitajat kaipaavat lisäpalveluja hoidettavalle, tukea, neuvontaa, kuntoutusta ja koulutusta sekä hoitoa helpottavia välineitä ja tekniikkaa.

Vanhustyön keskusliitto julkaisi vuonna 2006 tutkimusraportin ”Omaishoito yhteistyönä - tukimalli, Iäkkäiden dementia-perheiden tukimallin vaikuttavuus”. Mallin runkona oli dementia-perheen kanssa tiivistä yhteistyötä tekevä koordinaattori ja hänen työparinaan toimiva geriatri, sekä omaishoitajien vertaistukiryhmä. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että räätälöity ja koordinoitu tukitoiminta mahdollistaa nykyistä useampien perheiden nykyistä paremman tukemisen kustannuksia lisäämättä. Tutkimukseen osallistuneiden omaishoitajien kokemus oli, että ammatillai-

set hoitavat asioita parhaan kykynsä mukaan, mutta kunnallisessa järjestelmässä työntekijät vaihtuvat niin usein, ettei perhe ehdi tutustua kunnolla yhteenkään heistä.

Terveystieteen maisterit Ritva Oikarinen ja Anja Heikkinen julkaisivat pro gradu-työn kainuulaisista yli 75-vuotiaista omaishoitajista, heidän jaksamisestaan ja voimaantumisen v. 2007. Tutkimuksen nimi on ”Vanhusta hoitavan omaishoitajan voimavaraistuminen, hoitokonteksti voimavarojen mahdollistajana omaishoitotyössä”. Tutkimuksen tuloksissa on vastaavuutta valtakunnallisiin tutkimusten tuloksiin. Kainuulaiset omaishoitajat tarvitsevat jaksamisensa tueksi kuntoutusta, tietoa palveluista, säännöllistä vapaata, yhteistyön lisäämistä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden kanssa ja tiedon ja neuvonnan lisäämistä sekä oman työnsä arvostuksen lisäämistä. Omaishoitajat kokivat yhtenä hankaluutena myös työntekijöiden vaihtuvuuden.

Omaishoidon tukea on aiemmin kehitetty myös Kajaanin kaupungissa osallistumalla ”Hyvä Kajaani huomennakin” – osallisuushankkeeseen v. 1998–1999. Tavoitteena oli se, että viranomaiset ottaisivat omaishoitajat selkeämmin yhteistyökumppaniksi ja loisivat tukiverkon heille. Tavoitteena oli myös kehittää uusia toimintatapoja ja foorumeja, joilla parannetaan kansalaisten ja eri yhteistyötahojen osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

2 OMAISHOIDON TUKI HANKKEEN LÄHTÖKOHTANA

2.1 Omaishoidon tuki sosiaalipalveluna

Omaishoidon tuella tarkoitetaan omaishoitolaissa vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Vuodesta 1993 lähtien omaishoidon tuki on ollut lakisääteinen sosiaalipalvelu, josta on säädetty sosiaalihuoltolaissa (710/1982) omaishoidon tuesta annetussa asetuksessa (318/1993). Omaishoidon tuesta annettu laki (937/2005) ja jäljempänä omaishoitolaki, joka tuli voimaan 1.1.2006. Laki korvasi aikaisemmat sosiaalihuoltolain (710/1982) 27a ja 27b §:n säännökset omaishoidon tuesta sekä omaishoidon tuesta annetun asetuksen.

Omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) säädetään tuen myöntämisedellytyksistä, alimpien hoitopalkkioiden määrästä, omaishoidon tukena annettavista palveluista, omaishoitajan vapaasta, hoito- ja palvelusuunnitelmasta sekä omaishoitosopimuksesta. Omaishoidon tuki onkin palvelukokonaisuus mikä koostuu edellä mainituista palveluista.

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa kunta/kuntayhtymä. Omaishoidon tuki on osa sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuutta kunnassa/kuntayhtymässä. Kunta/kuntayhtymä päättää, missä laajuudessa se järjestää omaishoidon tukea ja kuinka paljon se osoittaa talousarviossa voimavaroja hoitopalkkioihin ja palveluihin.

Omaishoitolain mukaan (937/2005) omaishoitajana voi toimia henkilö, joka on hoidettavan omainen tai läheinen. Läheisellä henkilöllä tarkoitetaan esim. hoidettavan aviopuolisoa tai läheistä ystävää. Ns. vierashoitaja ei voi toimia omaishoitajana. Omaishoitaja vastaa vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidosta ja huolenpidosta hoidettavan kotona.

2.2 Omaishoidon tuki Kainuun maakunta – kuntayhtymässä

Omaishoidon tuki Kainuun maakunta-kuntayhtymässä on jaettu hoitoa tarvitsevan asiakkaan iän mukaan perhe- ja vanhuspalvelun asiakkaisiin. Perhepalveluihin kuuluvat pääsääntöisesti alle 65-vuotiaat hoidettavat ja 65 vuotta täyttäneet ovat vanhuspalvelun asiakkaita. Omaishoidon tuesta päättävät joka seudulla omaishoidon tuesta vastaavat viranhaltijat/työntekijät.

Omaishoidon tuen asiakkaita Kainuun maakunta-kuntayhtymässä oli vuonna 2006 perhepalveluissa n. 220 ja vanhuspalveluissa n.600. Samana vuonna (2006) Kajain alueen vanhuspalveluissa oli omaishoidon tuen asiakkaita 220. Kymmenen

vuotta sitten (1998) oli Kajaanissa omaishoidon tuen asiakkaiden määrä yhteensä n.130, johon kuului myös vammaispalvelun asiakkaat, joita oli n. 40 eli vanhuspalvelun omaishoidon tuen asiakasmäärä oli n. 90. Omaishoidon tuen asiakasmäärä vanhuspalveluissa on lisääntynyt kymmenessä vuodessa yli 50 %. Muitten kuntien osalta kymmenen vuoden takaisia tietoja ei ole helposti saatavilla.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu ja sen myöntämisperusteet ovat kuntayhtymän harkinnassa. Kainuun maakunta-kuntayhtymässä käytetään omaishoidon tuen asiakkaiden toimintakyvyn arviointiin vielä RAVA- toimintakykymittaria ja muistin arviointiin MMSC- mittaria. Jatkossa harkitaan RAI- mittarin käyttöä; tätä mittaria pilotoidaan vanhuspalveluissa vuosina 2007–2008.

Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset Kainuun maakunta-kuntayhtymässä seuraavat valtakunnallisia ohjeita. Niinpä omaishoidon tukea voidaan myöntää jos

1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotioloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa.
2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla.
3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien palvelujen kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää.
5. hoidettavan koti on terveydellisistä syistä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.
6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

Omaishoidontuki haetaan erillisellä hakulomakkeella, joita saa vanhuspalvelun seudun kotihoidon yksiköissä ja perhepalvelun yksiköistä. Hakulomakkeet ovat myös internetissä. Omaishoidon tuesta laaditaan kunnan ja omaishoitajan välille toimeksiantosopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoidon tuen kehittämishankkeen aikana yhdessä Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa hankkeen kanssa työstettiin uusi yhteinen omaishoidon tuki hakemus vanhus- ja perhepalveluun. Hakemus on liitteenä.

2.2.1 Omaishoidon tuen maksuluokat Kainuussa

Kainuun Maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta päättää omaishoidon tuen myöntämisperusteista ja maksuluokista. Omaishoidon tuki on jaettu kahteen maksuluokkaan. Viimeisin päätös omaishoidon tuen maksuluokista on tehty 12.12.2007/§ 293 ja päätös tuli voimaan 1.1.2008.

Maksuluokka 1 /Päivittäistä hoitoa ja palvelua saavat:

Tuen määrä 318 €/kk

Myöntämisperusteet:

- hoidettava on pitkäaikaissairas, vammainen tai vanhus, joka tarvitsee runsaasti apua päivittäisissä toiminnoissa (esim. ruokailussa, pukeutumisessa, liikkumisessa, WC-toiminnoissa)
- hoidettava on pääsääntöisesti orientoitunut ajan ja paikan suhteen ja hän voi olla osan päivästä yksin, hän ei tarvitse jatkuvaa valvontaa eikä ympärivuorokautista avustamista.
- kodin ulkopuolinen asiointi ja taloustyöt eivät riitä omaishoidon tuen myöntämisperusteeksi.
- maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 30 tuntia kuukaudessa.

Maksuluokka 2 /Erityistukea ja palvelua saavat:

Tuen määrä 635 €/kk

Myöntämisperusteet:

- hoidettava tarvitsee ympärivuorokautista avustamista ja läsnäoloa
- hoidettava on dementoitunut ja vaatii jatkuvaa valvontaa muistamattomuuden ja levottomuuden takia.
- hoidettava tarvitsee runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja on täysin autettava kaikissa toiminnoissa ympärivuorokautisesti.
- hoidettava voi olla mielenterveyskuntoutuja, jonka kotona hoitaminen on vaativaa (esim. väkivaltaisuus, voimakkaat harhat, itsetuhoisen käyttäytyminen)
- maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 40 tuntia kuukaudessa.
- hoitaja on raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä työtä tai päätoimista opiskelua.

- hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäisiä suurempia työtuloja, eikä oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan, oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen
- esimerkiksi hoitaja, joka hoitaa omaista, joka on saattohoitovaiheessa tai on äkillisen vaikean sairauden tai vammautumisen vuoksi täysin avuton

Erityistilanteissa hoitopalkkio voidaan päättää esitettyjä maksuluokkia suuremmaksi hoidon järjestelyjen niin vaatiessa. Hoitopalkkio voidaan maksaa myös pienempänä, jos siihen on hoitajan esittämä erityinen syy. Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertomella.

Hoitaja voi myös ilmoittaa, ettei halua ottaa vastaan omaishoidon tukeen sisältyvää hoitopalkkiota vastaan, vaan ainoastaan tukeen sisältyvät palvelut. Hoidettavalle ja hoitajalle tehdään hoito- ja palvelusuunnitelma, johon voidaan tarpeen mukaan sisällyttää vastaavat palvelut kuin mitä voitaisiin järjestää omaishoidon tukena. Asiakkaalla on oltava riittävät tiedot, jotta hän voisi arvioida, tulisiko omaishoidon tuen sisältää säädetyn määräinen hoitopalkkio vai esimerkiksi säädettyä edullisempia palveluita ja vähimmäismäärää pienempi hoitopalkkio. Asiakaslain 5 §:n mukaan sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset samoin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan.

Vaihtoehtona omaishoidon tuelle Kainuun maakunta -kuntayhtymän toimialueella voidaan myöntää omaishoitoperheelle kotihoitopalveluja enintään 15 tuntia kuukaudessa ilman asiakasmaksua. Palvelusetelillä kotihoitopalveluja voidaan myöntää enintään 15 tuntia kuukaudessa palvelusetelin arvon mukaan kuitenkin enintään 22 €/tunti. Maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 30 tuntia kuukaudessa I maksuluokassa ja II maksuluokassa 40 tuntia kuukaudessa. Jos omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei suoriteta rahana, hoitaja ei kuulu tapaturmavakuutuksen piiriin, eikä hän saa mahdollista eläkekertymää.

3 HANKKEEN TAVOITTEET

Omaishoidon tuen kehittämishankkeen tavoitteiksi määriteltiin seuraavat kuusi tavoitetta:

1. Kehittää omaishoitoa siten, että se tukee entistä paremmin omaishoitajia ja tekee omaishoidosta halutun vaihtoehdon niin hoitajien kuin hoidettavienkin näkökulmasta
2. Kehittää uusi omaishoidon tuen toimintamalli, jota voidaan hyödyntää myös muualla maassamme
5. Monipuolistaa ja taata omaishoitajien lakisääteisten vapaiden järjestäminen
6. Selkeyttää Kainuun kotihoidon rooli omaishoidon tukemisessa ja omaishoitajien lakisääteisen vapaan järjestämisessä
7. Kehittää erilaisia vaihtoehtoja rahallisen hoitopalkkion rinnalle
8. Omaishoidon tuen maakunnallinen uudelleen järjestäminen

Hankkeeseen asetetut tavoitteet toteutuivat kaikki, tosin osalle tavoitteista on tehty hankkeen aikana tarkennuksia. Tarkennuksia tehtiin tavoitteeseen ”omaishoidon tuen keskittäminen maakunnalliseksi järjestelmäksi”. Maakunnallista keskittämistä ei ehdotettu, vaan omaishoito ehdotettiin muutettavaksi kaikille seuduille kotihoidon kanssa yhteen, lähipalveluksi. Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta päätti kokouksessaan 13.2.2008, että omaishoidon tuki siirtyy Kotona asumista tukeviin palveluihin koko Kainuussa.

Tavoitteena oli alun perin myös, että omaishoitajien lakisääteisten vapaiden järjestämiseen käytettäisiin aikaisemmin koulutettuja sijaisomaisia. Hankkeessa ei tähän päädytty, vaan sijalle kehitettiin omaishoitajan sijaishoitajajärjestelmä. Aikaisemmin koulutetut sijaisomaiset voivat myös toimia hoitajina tässä uudessa järjestelmässä, jos he ovat hoidettavan omaisia tai läheisiä. Omaishoitajan sijaishoitajajärjestelmä antoi omaishoitajalle mahdollisuuden ottaa sijaisekseen hoidettavan omaisen tai läheisen. Sijaishoitajalle tehdään kuntayhtymän kanssa omaishoitosopimus, johon määritellään palkkio ja muut sopimukseen kuuluvat asiat.

Hankkeen yksi tavoite oli selkeyttää kotihoidon rooli omaishoitajien tukemisessa ja lakisääteisten vapaiden järjestämisessä. Hankkeen aikana tehtiin selvitys minkä verran omaishoitoperheet ovat käyttäneet (ja saaneet) kotihoidon palvelua. Selvitys osoitti että omaishoitajien lakisääteisen vapaan järjestämiseksi kotihoito ei ole pysynyt järjestämään tätä palvelua. Säännöllistä ja satunnaista kotihoidon palvelua ovat omaishoitoperheet käyttäneet suhteellisen vähän. Eri seuduilla oli jonkin verran poikkeamia käytetystä työavun määrästä.

Hankkeen aikana päivitettiin omaishoidon tuen ja palvelusetelin prosessi ja omaishoidon tuki hakemukset vietiin internetiin ja näin lisättiin informaatiota ja näkyvyyttä omaishoidon tuesta. Näillä toimilla vastattiin myös hankkeen tavoitteeseen 1.

4 HANKKEEN ORGANISAATIO

4.1 Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmä koostui Kainuun maakunta-kuntayhtymän hallinnon, vanhus- ja perhepalvelun viranhaltijoista ja työntekijöistä, rahoittajan edustajasta, maakuntavaltuuston edustajasta, omaishoitajien edustajasta, Kainuun Omaishoitajat - ja Läheiset ry:stä, Kainuun Ammattioppilaitokselta ja Palveluseteliyrittäjistä.

Ohjausryhmä seurasi hankkeen etenemistä ja toimi hankkeen tukena. Ohjausryhmän jäsenet olivat aktiivisia osallistujia, niinpä käydyt keskustelut olivat vilkkaita ja monipuolisia. Eniten keskustelua herättivät omaishoidon tuen vaihtoehdot ja omaishoidon tuen uudelleen organisointi sekä omaishoidon tuen tuotteistaminen. Ohjausryhmän kokouksia pidettiin v.2006 kaksi (2) ja v.2007 viisi (5). 2008 yksi (1).

Ohjausryhmän jäsenet:

Aalto Ritva, osastonhoitaja Seutu 3
Huotari Anne, maakuntavaltuuston valtuutettu
Juntunen Ulla, palveluohjaaja Seutu 1
Kananen Helvi, Kainuun omaishoitajat ja läheiset
Kananen Marita, sosiaali-ohjaaja Seutu 1
Keränen Ulla, sosiaalityöntekijä Seutu 1
Kolehmainen Seija, Kainuun Palveluseteliyrittäjät
Kähäri-Wiik Kaija, koulutusjohtaja Kao
Lakomäki Tuula, rahoittajan edustaja OLH
Nevalainen Ritva, omaishoitaja
Pikkarainen Marita, soten kehittämisspäällikkö
Tervonen Seija, kotihoidon ohjaaja Seutu 2
Tolonen Eija, vanhuspalvelujohtaja
Viljanmaa Pirkko, projektipäällikkö
Karjalainen Tarja, sihteeri

4.2 Projektiryhmä

Omaishoidon tuen tuotteistamiseen perustettiin projektiryhmä, johon kuuluivat kaikki vanhuspalvelun omaishoidon tuesta vastaavat viranhaltijat/työntekijät ja myös osa perhepalvelun omaishoidon tuen vastaavista virkailijoista. Omaishoidon tuotteistusvalmistelu aloitettiin kesäkuussa 2006. Vanhuspalvelujen omaishoidon tuen nimeämä tuotteistuksen vastuuhenkilö oli Pirkko Viljanmaa. Tuotteistusprosessin toteuttamisessa oli mukana lisäksi taloussihteeri Pirkko Heikkinen. Hän huolehti tietojen keräämisen yksiköiltä, toteutti laskennan ja kokosi loppuraportin yhdessä Pirkko Viljanmaan kanssa. Tuotteistus tehtiin osana ”Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa” – hanketta ja sen ohjausryhmä valvoi myös tuotteistamista.

Tuotteistuksen aikataulu myötäili koko hankkeen aikataulua eli sen piti alustavan aikataulun mukaan olla valmis marraskuussa 2007, mutta lopullisesti se valmistui 2008 helmikuussa.

5 HANKKEEN TUOTOKSET

5.1 Vertaistukijärjestelmä

Omaishoitajien vertaistukijärjestelmän kehittäminen oli yksi hankkeen tavoitteista, jolla vastattiin tavoitteeseen 1, ”Kehittää omaishoitoa siten, että se tukee omaishoitajia ja tekee omaishoidon tuesta halutun vaihtoehdon kotona asumiselle”. Omaishoitajien vertaistukijärjestelmän kehittämistä aloitettiin 2006 syksyn aikana Kajaanin alueella yhdessä Kajaanin evankelis-luterilaisen seurakunnan diakoniatyöntekijän kanssa. Omaishoitajaryhmän kokoontumiset aloitettiin tammikuun 2007 puolivälissä seurakunnan tiloissa Karoliinan kamarissa. Ryhmä oli avoin kaikille omaishoitajille.

Ryhmän vetäjiksi sovittiin vuorokerron seurakunnan edustaja ja kuntayhtymän edustaja, myöhemmin omaishoitajat halusivat kokoontua myös keskenään. Omaishoitajat olivat aktiivisia ja motivoituneita uuteen järjestelyyn, osallistujamäärä on ollut 8-24 omaishoitajaa. Kuntayhtymän vastuuvuoroilla tiedotettiin ajankohtaisista asioista ja omaishoitajien toivomusten mukaan pyydettiin asiantuntijoita puhumaan heitä kiinnostavista asioista.

Sotkamossa ja Kuhmossa sekä Ylä-Kainuussa Suomussalmella ja Puolangalla oli jo aikaisemmin tehty yhteistyötä omaishoitajien ja seurakunnan kanssa. Hankkeen aikana yhteistyötä vauhditettiin yhteisten tapaamisien merkeissä.

Sotkamossa vertaistukitoimintaa kehitettiin lisäämällä kuntayhtymän työntekijän osuutta. Kunnassa on ollut Vanhaintukisäätiöllä projekti, josta omaishoitajien tukitoimintaan oli irrotettu työntekijän työpanosta. Projekti on kuitenkin loppunut ja jatkossa Sotkamon evl.seurakunta yhdessä kuntayhtymän työntekijöiden kanssa organisoii vertaistukitoiminnan jatkoa.

Puolangalla oli omaishoitajien vertaistukiryhmä kokoontunut harvaksen, mutta se oli ollut katkolla jonkin aikaa. Puolangalla on ollut vertaistukiryhmän vetäjänä myös seurakunnan työntekijä, jonka suunniteltiin jatkavan yhdessä kuntayhtymän omaishoidon tuesta vastaavien kanssa.

Suomussalmella on jo toimiva vertaistukiryhmä, jonka vastuuhenkilönä oli diakoni. Suomussalmen omaishoitajat kokoontuivat noin kerran kuukaudessa, mutta jatkossa sovittiin tiiviimmistä kokoontumiskerroista. Ryhmän toiminnan jatkosta keskusteltiin yleisesti mm. siitä, miten saadaan toiminta jatkamaan yhteistyössä kuntayhtymän työntekijät kanssa.

Vertaistukijärjestelmän kehittämiseksi aloitettiin yhteistyö myös eläkeläisjärjestöjen ja kansalais- ja vapaaehtoisjärjestöjen kehittämisprojektin vastuuhenkilön kanssa. Eläkeläisjärjestöjen jäsenet jäivät vielä miettimään omaa osuuttaan omaishoitajien tukemisessa. Jatkossa on tarkoitus kartoittaa tarkemmin sitä, miten saadaan yhteistyö alkamaan näiden toimijoiden kanssa.

Kajaanilaisille ja suomussalmelaisille omaishoitajille järjestettiin vertaistukitoiminnan yhteyteen virkistyspäivä toukokuussa 2007 yhdessä evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa. Virkistyspäivä oli samalla kauden päätöstilaisuus. Kajaanilaisten omaishoitajien virkistyspäivää oli tukemassa Nordea-pankki lahjoittamalla 100 euroa kyyditykseen Joutenlammen kurssikeskukseen. Yhteistyö kuntayhtymän ulkopuolisten liikelaitosten kanssa koettiin hyvänä. Omaishoitajien/hoidettavien määrä oli yhteensä 18. Omaishoitajat ja hoidettavat olivat tyytyväisiä päivän järjestelyyn ja odottivat samanlaisia tilaisuuksia myös jatkossa.

Yhdessä evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa järjestettiin joulujuhla kajaanilaisille omaishoitajille joulukuussa 2007. Joulujuhla oli Joutenlammin kurssikeskuksella ja jouluruoan tarjosi seurakunta. Omaishoitajat järjestivät itse kyydityksensä.

Suomussalmen omaishoitajille järjestettiin virkistyspäivä yhdessä Suomussalmen evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa 31.5.2007. Virkistyspäivään osallistuvien määrä oli noin 35 omaishoitajaa ja hoidettavaa yhteensä. Suomussalmen omaishoitajat nauttivat lounaan Suomussalmen Osuuspankin kustantamana. Virkistyspäivään osallistui Kainuun ammattiopiston kaksi lähihoitajaa omalla työpanoksellaan.

Kajaanin omaishoitajien vertaistukiryhmää keväällä 2008

5.2 Kuntouttavan työotteen koulutus (VALSSI)

Kuntouttavan työotteen koulutuksella vastattiin hankkeen tavoitteeseen 1 ja 2. Omaishoidon tuen toimintamallin kehittämiseen päätettiin aloittaa omaishoitajien kuntouttavan työotteen koulutus.

Kuntouttavan työotteen koulutus (VALSSI) tarkoittaa vanhusten liikunnan perusteet koulutusta ja on osa Ikäinstituutin ja Valtion Liikuntajaoston erityisjaoston ”Vanhusten liikunta sosiaali- ja terveydenhuollossa-projektia”. Valssikoulutus on koulutushanke, jonka avulla edistetään kuntouttavan työotteen toteutumista vanhus-terveydenhuollossa sekä tuetaan ikääntyneiden liikkumiskyvyn ylläpitoa (Kuntokallio, Liikunnasta voimaa kodin arkeen – opas ikäihmisen omaishoitajalle). Valssikoulutus on saanut nimensä Kuntokallion projektista ”Vanhusten liikunta sosiaali- ja terveydenhuollossa”.

Koulutuksen tarkoituksena oli uudenlaisen ajatteluntavan omaksuminen siten, että kuntouttavasta työotteesta tulee tapa toimia arjen hoiva- ja hoitotilanteissa. Lisäksi sen tuli innostaa ja motivoida omaishoitajia sekä herätellä miettimään omaa työkentelytapaa ja auttaa jaksamaan heitä vaativassa työssään.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialan, Ikäihmisten kuntoutusneuvolan, Omaishoidon yksikön ja Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa-hankkeen yhteistyönä aloitettiin omaishoitajille kuntouttavan työotteen koulutus Kajaanissa toukokuussa 2007. Koulutusta jatkettiin samana vuonna syyskuussa Suomussalmella, loka-marraskuussa Sotkamossa ja joulukuussa toiselle ryhmälle Kajaanissa.

Koulutusryhmän kokosivat oman alueen omaishoidon tuesta päättävät työntekijät yhteistyössä hankkeen projektipäällikön kanssa. Omaishoitajille lähetettiin kutsu koulutukseen sekä koulutusohjelma. Kaikki kutsutut omaishoitajat eivät voineet osallistua koulutukseen heidän omien henkilökohtaisten esteidensä vuoksi.

Koulutuksen tavoitteena oli syventää tietoja ja taitoja omaishoitajan arkityössä kuntouttavan työotteen mukaisesti. Koulutuksessa käsiteltiin myös ikääntyneiden toimintakykyä ja liikuntaa, kuntouttava näkökulmaa kodin arjessa, liikunnan monia mahdollisuuksia, terveydentilaa ja liikuntaa, omaishoitajien ergonomiaa ja apuvälineitä, tukiverkostoa ja sopivia liikuntaohjelmia yksin ja yhdessä.

Koulutuksen kesto oli 12 tuntia, joka pidettiin 2-3 päivän aikana. Koulutukseen osallistui yhteensä 45 omaishoitajaa. Koulutukseen osallistujia oli:

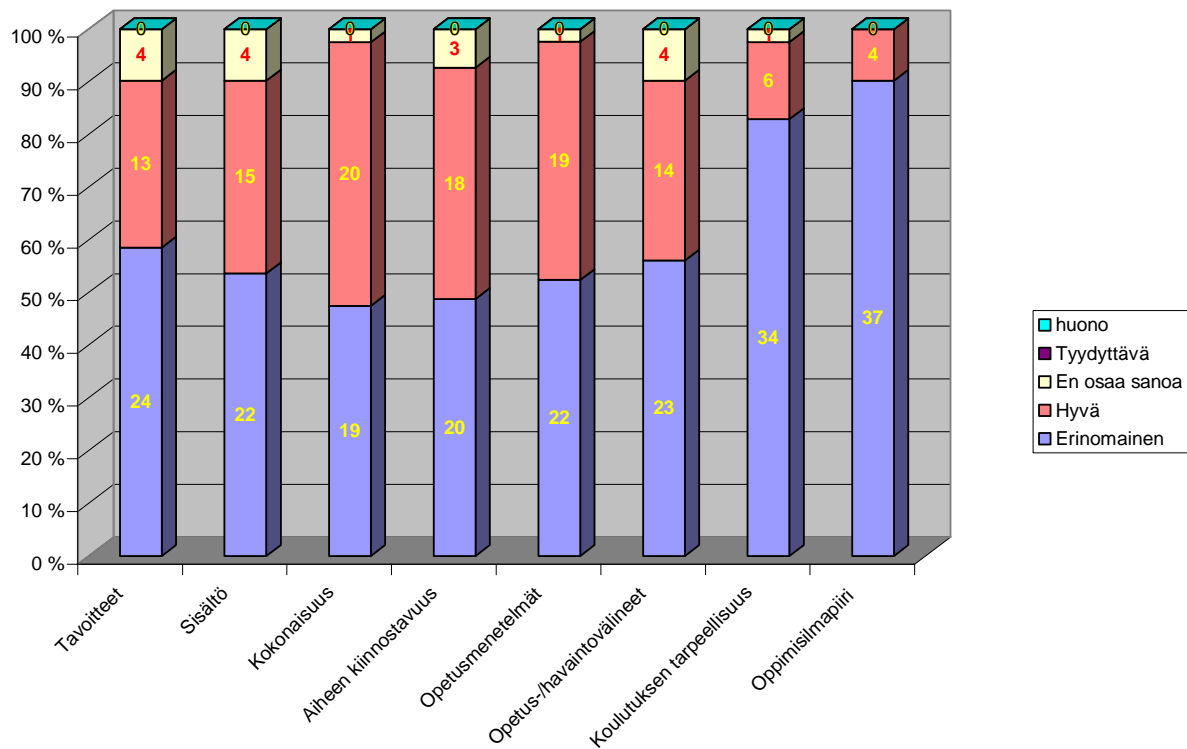
Koulutukseen osallistui	
Kajaanissa	13 omaishoitajaa, ryhmä 1 11 omaishoitajaa, ryhmä 2
Suomussalmella	9 omaishoitajaa
Sotkamossa	12 omaishoitajaa

Kouluttajina toimivat fysioterapeutti Aila Tartia-Jalonen, projektipäällikkö Pirkko Viljanmaa ja lähihoitaja Ritva Ahvenjärvi. Suomussalmella oli mukana myös erityisliikunnanohjaaja Tiina Kaltio ja kotihoidosta kotipalveluohjaaja Aino Häkkinen sekä Suomussalmen seurakunnasta diakoni Leena Juntunen. Sotkamossa oli mukana kotisairaanhoidtaja Hilikka Vuollo ja kotihoidon ohjaaja Seija Tervonen.

Kuntouttavan työotteen koulutus sai omaishoitajilta erittäin hyvät palautteet. Koulutukseen osallistuneet omaishoitajat olivat tyytyväisiä, kun he olivat saaneet uusia vinkkejä hoitotyöhön ja arjen kestämiseen sekä kotona tehtävän työn helpottamiseen. Samalla he olivat saaneet hyvän mielen ja virkistystä, aikaa itselle, tietoa liikunnan merkitystä itselle ja hoidettavalle. Ihmettelynä he ilmaisivat, miten pienillä asioilla on paljon vaikutusta omaishoitajan arjessa. Joillekin omaishoitajille oli elämys olla kerrankin vertaisryhmässä.

Kuntouttavan työotteen koulutusta jatketaan seudullisena koulutuksena ja koulutuksen jatkosta vastaavat hankkeen aikana koulutuksessa mukana olleet Kainuun maakunta-kuntayhtymän työntekijät. Palautteet on myös kuvattu graafisina pylväinä, joista näkyy numeraaliset vastaukset.

Yhteenveto VALSSI-koulutuksen palautteesta

Avoimissa kysymyksissä kysyttiin omaishoitajilta ”Mitä sait koulutukselta itsellesi?” Vastaukset on jaettu teemoittain seuraavasti: voimavarat, tieto ja taito, virikkeet ja vinkit sekä vertaistuki ja yhdessäolo:

Voimavarat

Omaishoitajat vastasivat heidän voimavaransa lisääntyneen mm. kun he saivat aikaa myös itselle. Koulutuksen aikana moni omaishoitaja oppi ymmärtämään, miten oman itsensä huomioiminen ja omasta jaksamisesta huolehtiminen ovat ensiarvoisen tärkeitä asioita.

”sai aikaa itselle”

”oli erittäin virkistävä kokemus ja opettavainen”

”sai ymmärryksen pyrkiä paremmin huolehtimaan omasta jaksamisestaan”

”sai ihanaa hierontaa”

Tieto ja taito

Omaishoitajat kokivat saaneensa uutta tietoa esimerkiksi mistä haetaan apua ja lisätietoa kuntoutuksesta. Monenlaisia uusia taitoja he olivat oppineet eri arkipäivän asioihin. Tasapainoharjoittelun he kokivat hyväksi. Apuvälineiden saatavuus, kodin muutostyöt sekä tieto sosiaali- ja terveystalvakuista oli heidän mielestään koulutuksen ohjelmassa kiinnostavimpia aiheita. Joku omaishoitaja oli kokenut saavansa myös hyvän tietopaketin.

”sai opetella tasapainoharjoittelua”

”sai roiman tietopaketin”

”sai arvostettavaa tietoa”

”sai tietoa mistä haetaan apua ja kuinka”

”sai uutta tietoa ja taitoa”

”sai lisätietoa asioista, kuten kuntoutus”

Virikkeet ja vinkit

Omaishoitajat jakoivat keskenään vinkkejä ja koulutuksen ohjelmassa heille tarjottiin uusia niksejä heidän käytännön arkeen. Lisätieto liikunnan merkityksestä itselle ja hoidettavalle oli yksi omaishoitajien mielenkiinnon aihe. Hoidettavan siirtäminen puhutti ehkä eniten, mikä on paras tapa siirtää hoidettavaa ja millä keinoin omaishoitaja säästää omia voimia.

”sai hyviä vinkkejä”

”sai hyviä liikuntavinkkejä”

”sai huomata liikunnan merkityksen itselle ja hoidettavalle”

”sai uusia, pikku niksejä”

”sai uusia ajatuksia kodin arkeen”

”sai virikkeet hoitaa myös itseä”

Vertaistuki ja yhdessäolo

Omaishoitajat saivat jakaa keskenään hyvää kokemaansa tietoa ja taitoa. Koulutuksen aikana omaishoitajat kokivat hyvänä yhdessä olon, vertaistuen ja vaihtelun arki-työhön. Omaishoitajat olivat saaneet hengähdystauon tavanomaisesta kodin askareista ja kokoontumiskertojen jälkeen he ovat olleet motivoituneempia ja innokkaampia omaishoitajatyössään.

”oli mahdollisuus hengähdykseen kodin ulkopuolelle”

”sai kuulla kokemuksia toisilta omaishoitajilta”

”sai vaihtelua ja vertaistukea”

”sai hyvän iloisemman mielen

”sai hyvän iloisemman mielen

”sai kokea mukavaa yhdessä oloa ja tietoa”

Liitteenä Kuntouttavan työtteen koulutuksen ohjelma sekä Kuntouttavan työtteen koulutuksen palautelomake.

5.3 Omaishoidon tuen tuotteistaminen

Omaishoidon tuen tuotteistamisella vastattiin hankkeen tavoitteeseen 2. Tuotteistamisprosessi aloitettiin hankkeen puitteissa kesäkuussa 2006 ja se oli osa ”Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa” – hanketta. Työ valmistui helmikuussa 2008. Tuotteistamisen tavoitteena oli omaishoidon toimintojen kehittäminen ja parantaminen, sekä työkalujen saaminen tuotteiden ja palvelujen kustannusten ymmärtämiseen. Samalla on tarkoitus saatujen yksikkökustannusten hyödyntäminen taloussuunnittelussa, hinnoittelussa ja päätöksessä.

Omaishoidon tuen tuotteistamiseen perustettiin työryhmä vanhuspalvelun omaishoidon tuesta päättäjistä/vastaavista (mukana myös muutama perhepalvelun päättäjistä). Työryhmä kokoontui kuusi kertaa. Kokouksissa käytiin läpi toiminnot ja tuotteet, työajan seuranta ja työajan seurannan tulokset.

Ohjausryhmän jäseniä tuotteistaminen puhutti erittäin paljon ja tuloksia odotettiin innolla. Ohjausryhmä ohjeisti tuotteistamisen työryhmää laskentaan liittyvissä asioissa.

Omaishoidon tuen suoritteet saatiin arvioinnin pohjaksi lähes kokonaan vuoden 2006 todellisten tietojen mukaan. Kotihoidon vuosituntimäärät arvioitiin työajan seurantaviikkojen aikana käytettyjen tuntien mukaan

Työajan seuranta suoritettiin kahdessa osassa; ensimmäinen jakso oli 23.10.–29.10.2006 ja 6.11.–12.11.2006 sekä toinen jakso 21.5.–3.6.2007. Ensimmäisessä seurannassa oli mukana seitsemän omaishoidon tuesta päättäjää/työntekijää ja toisessa seurannassa mukana oli heitä 14, joista neljä toimistohenkilöä.

Laskenta suoritettiin Excel-taulukko-laskentaa hyväksikäyttäen. Kustannuksina otettiin huomioon tilinpäätöksen 2006 kustannukset. Lisäksi kustannuksiin lasket-

tiin mukaan palvelusetelin, perhehoidon, maakunnan omien yksiköiden ja kotihoiton aiheuttamat kustannukset.

Hallinnon vyörytykset on laskettu mukaan maakunnassa määritellyn %:n mukaan. Laskennassa on huomioitu erikseen omaishoitajilta perittävät KuEL- ja tapaturmavakuutusmaksut. Hallinnon vyörytysten osuus koko omaishoidon kokonaiskustannuksista 3.979.519,21 € oli 30.834,43 €. Lisäksi hallinnon vyörytykset ovat mukana kotihoiton ja maakunnan omien yksiköiden vuorokausihinnoissa

Tuotteistamisessa saatua tulosta on käytetty tehostetun ja valvotun omaishoidon tuen kuukausihinnan laskennassa sillä perusteella, mitä ne maksavat Kainuun maakunta-kuntayhtymälle v. 2006 tilinpäätöksen mukaan. Tehostettu omaishoidon tuki maksaa kuntayhtymälle 1187 € kuukaudessa (40 € vuorokaudessa) ja valvottu omaishoidon tuki 671 € kuukaudessa (22 € vuorokaudessa). Kustannuksia tulee lisää, jos omaishoitoperhe tarvitsee kotihoiton palvelua tai intervallihoitojaksoja.

Tuotteistamisen ylläpidosta ja päivityksestä huolehtii jatkossa Vanhuspalvelun nimeämä työntekijä. Tuotteistamisen raportti on liitteenä.

5.4 Omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien järjestäminen

Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien järjestämisellä vastattiin hankkeen tavoitteeseen no 3 ”Monipuolistaa ja taata omaishoitajien vapaapäivien järjestämisen”. Kainuun maakunta-kuntayhtymän omaishoitajille on aikaisemmin järjestetty lakisääteiset vapaat kuntayhtymän omissa yksiköissä tai palvelusetelillä. Hankkeessa oli tavoitteena monipuolistaa omaishoitajien lakisääteisten vapaiden järjestämistä.

Vaihtoehdoksi vapaan järjestämiselle luotiin hankkeen aikana omaishoitajan sijaishoitajajärjestelmä. Sijaishoitajana voi toimia hoidettavan omainen tai läheinen. Hankkeen aikana työstettiin sijaishoitajasopimuslomake, joka myötäilee omaishoitajasopimusta. Omaishoidon tuesta vastaavat kuntayhtymän työntekijät/viranhaltijat tekevät sijaishoitajan kanssa sijaishoitajasopimuksen. Samoin työstettiin ilmoitus sijaishoitajasta, jota käytetään sijaishoitajan palkanmaksun perusteena. Sijaishoitajasopimuksessa määritellään palkkio ja muut sopimukseen kuuluvat asiat.

Sijaishoitajalle maksetaan palkkiota 50 € vuorokausi, mistä summasta hän maksaa verot oman veroprosenttinsa mukaan. Järjestelmä oli käsiteltävänä Sosiaali- ja terveys lautakunnan kokouksessa joulukuussa 2006 ja se otettiin käyttöön vuoden 2007 alussa. Järjestelmä mahdollisti lakisääteisen vapaan niille omaishoitajalle, joilla oli kohde ryhmään kuuluvia omaisia jotka olivat valmiita ottamaan vastuun hoidosta. Aikaisemmin koulutetut sijaisomaiset voivat myös toimia hoitajina tässä uudessa järjestelmässä, jos he ovat hoidettavan omaisia tai läheisiä. Sijaishoitajana on toiminut myös nuoria opiskelijoita. Joidenkin dementoituneiden vanhuksien ja vammaisten hoidossa tämä järjestelmä on osoittautunut erittäin hyväksi. Järjestel-

män avulla saivat myös ne omaishoitajat lakisääteisen vapaan, jotka eivät olleet aikaisemmin voineet pitää vapaitaan.

Sijaishoitajasopimuksen lomake sekä ilmoitus sijaishoitajasta on liitteenä.

Palvelusetelin käyttö omaishoitajan vapaapäivien järjestämisessä on lisääntynyt paljon varsinkin Kajaanin seutu 1 alueella, samalla kun alan yrittäjien määrä on kasvanut viime vuosina. Seutu 2-3, Kuhmo-Sotkamo ja Ylä-Kainuun alueella palvelusetelin toimintaa kehitetään jatkossa ja näilläkin seuduilla on yrittäjien määrä viime aikoina lisääntynyt. Palvelusetelin käyttö on kuitenkin toissijainen järjestelmä omaishoitajien vapaan järjestämisessä, koska Sosiaali- ja terveyslautakunnan ohjeen mukaan on ensiksi selvitettävä kuntayhtymän omat sijaishoitomahdollisuudet.

5.5 Joustava malli vaihtoehtona omaishoidon tuelle

Omaishoidon tuen vaihtoehdon kehittämisellä, omaishoidon palvelusetelimallilla vastattiin hankkeen tavoitteeseen 5. Omaishoidon tuen vaihtoehtoista keskusteltiin lähes kaikissa ohjausryhmän kokouksissa. Omaishoidon tuen kahden maksuluokan vaihtoehtona on omaishoitajan mahdollisuus valita maakunnallista kotihoidon palvelua enintään 15 tuntia kuukaudessa ilman asiakasmaksua tai sama tuntimäärä palvelusetelillä kotihoitoa ilman omavastuusuutta. Palvelusetelin myöntämisessä huomioidaan sosiaali- ja terveyslautakunnan palvelusetelin arvo/tuntihinta eli palvelusetelin arvo on enintään 22 €/tunti.

Lisäksi haluttiin hankkeen aikana kehittää ”omaishoidon tuen joustava malli”. Joustavassa mallissa on pyrkimys antaa palvelusetelillä palveluita omaishoitoperheelle ja lisätä omaishoitajille vaihtoehtoja rahana maksettavalle omaishoidon tuen palkkiolle.

Sosiaali- ja terveysministeriön raportissa 2004 ”Valtakunnallisen omaishoidon uudistaminen” (selvityshenkilö Elli Aaltonen) on kehittämissuosituksena mm. omaishoitajille järjestettävästä kuntoutuksesta ja terveydentilan seurannasta. Tätä taustaa vasten joustavan omaishoidon tuen mallin kehittäminen oli ajankohtainen uudistamishdotus.

Palvelusetelimallin sisältö esimerkiksi:

Palvelusetelin arvo on enintään myönnetyn omaishoidon tuen palkkion suuruinen tai osa sitä. Esimerkiksi: Omaishoidon tukea maksetaan vähintään 50 euroa kuukaudessa ja palvelusetelin arvo on 268 euroa/kk (v.2008). Palvelusetelin arvon ylittävät palvelut omaishoitaja maksaa itse. Palvelusetelillä voi ostaa kotiin annettavia kotihoidonpalveluja ja tukipalveluja, kuten hoiva- ja huolenpitopalveluja, kodin sii-

vous, asiointi ja pyykipalveluja. Omaishoitaja voi myös ostaa palvelusetelillä esim. kuntoutusta ja hierontaa.

Omaishoitajalle joustava malli tuo lisää valinnan mahdollisuuksia, vaihtoehdon rahan maksettavaan omaishoidon tuelle. Palvelusetelillä ostettavilla palveluilla omaishoitajien on mahdollisuus käyttää enemmän oman itsensä hoitoon ja hoidon tukemiseen. Kuntayhtymän kannalta ”joustavan mallin” omaishoidon tuki työllistää omaishoidon tuen päättäjiä ainakin aluksi enemmän, koska tuki pilkotaan osiin ja siitä tehdään monta päätöstä. Palvelusetelin valvonta ja seuranta tuo myös lisätyötä. Samoin iäkkäille omaishoitajille tämä järjestelmä voi tuoda ongelman palvelusetelin arvon seurannassa, varsinkin jos omaishoitaja ostaa palvelusetelillä palveluja monelta palveluntuottajalta.

Omaishoidon tuen joustavaan malliin on laadittu Ehdotus omaishoitajan palvelusetelistä (liite), joka käsitellään Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunnassa.

5.6 Omaishoidon tuen uudelleen organisoiminen

Hankkeen tavoitteena no: 6 oli omaishoidon tuen uudelleen organisointi. Omaishoidon tuen maakunnallisesta keskittämisestä luovuttiin ja pitkän harkinnan tuloksena päätettiin ehdottaa omaishoidon tuki kotona asumista tukevien palvelujen tulosityksikön yhteyteen koko kuntayhtymän alueella. Omaishoidon tuen uudelleen organisoinnin ehdotuksen tueksi päätettiin tehdä kysely omaishoidon tuesta päättävälle viranhaltijoille/työntekijöille kesä-heinäkuussa 2007.

Ohjausryhmän kokouksessa käsiteltiin uusia organisoitiehdotuksia, joita olivat:

1. Seuduilla on yksi päättäjä toisaalta vanhuspalveluissa, toisaalta perhepalveluissa ja nämä muodostavat yhdessä työparin. Arvioijina ovat omaishoidon tukeen perehtyneet työntekijät
2. Kainuussa on yksi päättäjä sekä yhdyshenkilöt/arvioijat joka kunnan alueella. Heistä koostuu työryhmä, joka kokoontuu määrääjoin
3. Seuduilla on omaishoidon tuen päättäjä sekä omaishoidon tuen arvioijat. Omaishoidon tukeen perustetaan työryhmä, joka kokoontuu esimerkiksi keran kuukaudessa. Ryhmään voisi kuulua seudullinen omaishoidon tuen päättäjä, omaishoidon tuen arvioijia, oman alueen kotisairaanhoidaja ja vanhustyön sosiaalityöntekijä
4. Kotona asumista tukevissa palveluissa on joka seudulla päättäjät ja arvioijat. Yksi seudullisista päättäjistä on oman työn ohella maakunnallinen omaishoidon tuen koordinaattori.

5. Vanhuspalvelun yhteisissä palveluissa on vanhusten sosiaalityö ja omaishoito. Maakunnassa on joka seudulla omat arvioijat ja päättäjät. Yhdelle seudulliselle päättäjälle valtuutetaan omaishoidon tuen kehittäminen ja koordinointi.

Ohjausryhmä esitti, että omaishoidon tuen organisointi olisi mallin neljän mukainen, kuitenkin niin, että arvioija on myös päätöksen tekijä. Seudullisista arvioijista/päättäjistä yksi toimii oman työnsä ohella maakunnallisena omaishoidon tuen koordinaattorina. Esitys vietiin työryhmälle, joka valmisteli vanhuspalveluiden organisaatiouudistusta.

Kainuun maakunta -kuntayhtymän vanhuspalveluiden organisoinnin tarkastelemiseksi asetettiin työryhmä, johon kuului vanhuspalvelun esimiehiä ja Omaishoidon tuen kehittämishankkeen edustaja kutsuttiin mukaan vähän myöhemmin. Työryhmä esitti näkemyksensä seuraavaa:

Vanhuspalveluiden tulosalueen ydinprosessit muodostuvat kotona asumista tukevista palveluista ja ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon palveluista. Nämä asiakasydinprosessit ohjaavat vanhuspalveluiden toiminnan organisoitumista seudulliset olosuhteet ja resurssit huomioiden.

Tukiprosesseina toimivat palveluiden lähijohtaminen, osaamisen kehittäminen ja uusiutuminen sekä vanhuspalveluiden yhteisten palveluiden toiminnot.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunnan ja maakuntavaltuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti vanhuspalvelut ovat pääosin lähipalvelua maakunnan jokaisella seudulla.

Vanhuspalveluiden tulosaluetta johtaa vanhuspalvelujohtaja vastaten vanhuspalveluiden prosessien kokonaisuudesta. Seudullisia vastuualueita johtavat vanhuspalvelupäälliköt.

Vanhuspalvelupäällikkö johtaa seudun vanhustyön kokonaisuutta henkilöstö- ja talousvastuullisena viranhaltijana toimien tulosityksiköiden päälliköiden esimiehenä.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta on kokouksessaan 13.2.2008 päättänyt Seutu 1:n omaishoidon tuen yksikön yhdistämisestä Kotona asumista tukevien palveluiden tulosityksikköön.

Seutu jakaantuu ydinprosessittain kahteen tulosityksikköön (TY-1) (kotona asumista tukevat palvelut ja ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon palvelut), joita johtavat päätoimiset tulosityksiköiden päälliköt toimien seudullisina prosessijohtajina ja henkilöstö- ja talousvastuullisina esimiehinä.

Vanhuspalvelujen yhteisten palvelujen toiminnoissa keskitettäviä asioita ovat sosiaalityö, SAS-toiminta ja omaishoidon tuki ja palveluseteli. Tarkoituksena on henkilöstön osaamisen laaja käyttö koko vanhuspalvelujen organisaatiossa.

5.7 Tiedotus ja media

Hankkeesta tiedotettiin hankkeen sisällä kotihoidon yksikön viikkokokouksissa, vanhuspalvelun vastuualuekokouksissa ja perhepalvelun työryhmän kokouksissa. Omaishoitajille tiedotettiin hankkeesta vertaistukiryhmien kokouksissa ja palveluseteliyrittäjille järjestetyissä yhteisissä kokouksissa.

Infotilaisuuksia hankkeesta järjestettiin myös kolmannen sektorin toimijoille; Kainuun Omaishoitajat ja Läheiset ry:lle, Kainuun dementiayhdistykselle, Hyvä mieli ry:lle, Eläkeläisjärjestöille ja Tutun Tuvalle. Hanketta esiteltiin Kuusamon vanhuspalvelun työryhmälle Kajaanissa joulukuussa 2007.

Avoimien ovien päivä järjestettiin yhdessä Satamakadulla toimivien muiden hankkeiden kanssa joulukuussa 2006 ja paikalle kutsuttiin paikallislehtiä ja paikallisradio. Järjestömessuille osallistuminen lokakuussa 2007 toi hankkeelle lisätietoa eri yhteistyötahoista. Järjestömessujen tuotoksena saimme esiintyjä Kajaanin seudun omaishoitajaryhmään joulukuussa 2007.

Kainuun ammattikorkeakoulun opiskelijaryhmä, johon kuului viisi itävaltalaisista sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijaa opettajansa kanssa oli kiinnostunut kuulemaan, miten Kainuun maakunta-kuntayhtymässä on järjestetty omaishoidon tuki.

Hanke osallistui Suomen omaishoidon verkoston, Pohjois-Suomen alueen yhteistyökokouksiin kaksi kertaa. Kuulumisia omaishoidon tuen käytännöistä oli mahdollisuus saada puolin ja toisin.

Hankkeesta on ollut kaksi kertaa artikkeli paikallisessa lehdessä. Kainuun Sanomat ja Kainuun Radio on uutisoinut kuntouttavan työotteen koulutuksesta ja avoimien ovien päivästä.

Hankkeen aikana päivitettiin omaishoidon tuen ja palvelusetelin prosessi ja omaishoidon tuki hakemukset vietiin internetiin.

KuntaIT kutsui hankkeen edustajan työpajapäiviin luomaan yhdessä eri hankeihmisten ja kuntatyöntekijöiden kanssa uusia hankeaihioita. Työpajapäiviin hankkeen aikana osallistuttiin kaksi kertaa.

Ohjausryhmän kokouksessa päätettiin, että järjestetään hankkeen loppuseminaari 28.3.2008 (liite). Seminaarin ohjelmassa oli hankkeen tuotosten esittelyä, vanhusta hoitavaa voimavaraistumista käsittelevän R. Oikarisen ja A. Heikkisen pro gradun työn esittely, omaishoidon tuotteistus, omaishoidon vaihtoehdot, omaishoitajien puheenvuorot sekä emeritusprofessori Simo Koskisen alustus ikääntyneen voimavarat omaishoitajan tukena.

Seminaariin osallistui 34 henkilöä. Seminaari oli lämminhenkinen ja palautteet ovat olleet positiivisia. Varsinkin omaishoitajat ovat olleet tyytyväisiä seminaaripäivän antiin.

6 ARVIOINTI

Hankeen arviointia on tehty pitkin matkaa hankkeen etenemisestä ja kaikista toiminnoista ohjausryhmän kokouksissa. Arviointia on tehty myös omaishoidon tuen tuotteistamisryhmän kokouksissa ja omaishoitajien vertaistukiryhmissä. Kehittämispäällikkö ja projektipäällikkö ovat arvioineet hankkeen toteutumista myös yhdessä. Kuntouttavan työotteen koulutuksesta oli oma arviointi omaishoitajille. Arviointia on myös suoritettu itsearviointina hankkeen aikana. Oulun lääninhallituksen tarkastajat arvioivat hankkeen etenemisen ja talouden sekä muut hankkeeseen kuuluvat asiat marraskuun lopussa 2007.

7 POHDINTA

7.1 Pohdintaa hankkeen onnistumisesta ja tuloksista

Kainuun maakunta-kuntayhtymän vanhuspalvelujen päätavoite on ikääntyneiden kotona asumisen tukeminen ja omaishoito on nähty tärkeäksi mahdollistajaksi tavoitteen toteuttamisessa. Omaishoidon tuen yhtenä tavoitteena on välttää vanhukseen, vammaisen tai sairaan joutuminen laitoshoidon. Useimmat vanhukset ja vammaiset haluavat asua kotona ja usein he ovat omassa kotiympäristössään tyytyväisempiä ja omatoimisempia, kuin laitoshoidossa. Hyvin onnistuessaan omaishoidon tuki on yksi parhaita hoitomuotoja niin omaishoitoperheille kuin kuntayhtymälle.

Hankkeen aikana omaishoitajien tukemiseksi on kehitetty vertaistukijärjestelmää, suoritettiin omaishoidon tuen tuotteistus, kehitettiin omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien järjestämiseen vaihtoehtoja sijaishoitajajärjestelmällä, omaishoitajan kuntouttavan työotteen koulutuksen aloittaminen kaikilla seuduilla sekä omaishoidon tuen vaihtoehtojen kehittäminen. Työstettiin uusi omaishoidon tuki hakemus ja päivitettiin omaishoidon tuen ja palvelusetelin prosessi. Kehittämistyötä riittää vielä tuleville vuosille, kun aika ja asiat muuttuvat.

Hankkeen toimeksiantona ovat työstämässä Kainuun maakunta-kuntayhtymän vanhuspalveluissa toimivat sosionomiopiskelijat Teija Seppälä ja Marita Kananen uusille omaishoitajille opasta kuntayhtymän palveluista. Oppaalla on tarkoitus lisätä informaatiota omaishoitajille Kainuun maakunta-kuntayhtymän toiminnasta ja palveluista. Opas on jo jatkotyö hankkeen aikana selvitetystä omaishoitajien kokemuksesta kehittämis ehdotuksista. Kaikissa aikaisemmissa kyselyissä ja myös hankkeen aikana kuntouttavan työotteen koulutuksessa omaishoitajat ovat kokeneet informaation olevan liian vähäistä heidän tarpeisiinsa.

Tällä hetkellä Kainuun maakunta-kuntayhtymän omaishoidon tuesta päättävillä työntekijöillä/viranhaltijoilla on käytössä toisiinsa nähden erilaisia ATK-ohjelmia, joten työnteon yhtenäisyys ontuu vielä paljon. Pyrkimys on, että tulevaisuudessa

omaishoidon tuen käsittely tapahtuu koko maakunnan alueella samalla atk-ohjelmalla.

Positiivisena yllätyksenä olivat sijaishoitajajärjestelmään saadut nuoret sijaishoitajat. Näyttäisi siltä, että meillä on tulevaisuudessakin vanhusten hoitoon kiinnostuneita työntekijöitä.

Tuotteistamisen tuloksissa saimme arvokasta tietoa omaishoidon tuen kustannuksista. Omaishoidon tuki kaikkine lisineen maksaa 1.maksuluokan mukaan n. 600€/kk (palkkio 300€, KUEL-maksut, tapaturmavakuutusmaksu ja omaishoitajan vapaa) eli keskimäärin puolet palkkion hintaan tulee muita kuluja. Tämän laskelman mukaan omaishoidon tuen vuorokausihinta on 20€ Jos hoidettava tarvitsee kotiin annettavia kotihoidon palveluja ja säännöllisiä vuorohoitojaksoja niistä tulee lisäkustannuksia. Omaishoidon tuki on kuitenkin kaikkein edullisin hoitomuoto silloin kun se on hyvin suunniteltu ja kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu.

7.2 Omia kokemuksia omaishoidon tuen myöntämisestä

Omaishoidon tuen myöntämisessä otetaan huomioon, että omaishoidon tuki perustuu lakiin ja asetuksiin, joten aivan vapaasti ei voida kaikista asioista paikallisesti päättää. Kokemukseni mukaan omaishoidon tuen arviointi tulee tehdä huolellisesti ja yhteistyössä eri asianosaisten kanssa, koska arviointi on yksi tärkeä osa omaishoidon tuen prosessia. Arvioinnissa pyritään selvittämään milloin julkisen ja läheisiin/ perheisiin liittyvän hoidon ja huolenpidon raja ylittyy siten, että voidaan myöntää omaishoidon tuki. Arvioinnissa otetaan myös huomioon omaishoidonasiakkaiden erilaisuus.

Usein omaishoidon tukea arvioitaessa tulee monenlaisia erityiskysymyksiä selvitettäväksi. Esimerkiksi tulee huomioida, jos hoidettava asuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä omaishoidon tukea ei voida myöntää. Omaishoidon tukea ei ole tarkoitettu korvaamaan palveluun sisältyvää henkilöstön antamaa hoitoa ja huolenpitoa esimerkiksi asumispalveluyksikössä tai vanhainkodissa.

Omaishoidon tuen arvioinnissa ja päätöksen teossa korostuu se, minkä verran hoidettava tarvitsee apua ja tukea sekä kuinka sitovaa on hoito- ja hoivatyö. Kainuun maakuntakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämisperusteiden mukaan omaishoidon tukeen eivät ole oikeutettuja ne henkilöt, joilla avuntarve kohdistuu pelkästään asiointi- ja kodinhoitotehtäviin.

Haastavia tilanteita ovat myös ne, joissa haetaan iäkkäille omaishoitajille omaishoidon tukea. Omaishoitolaissa ei ole määritelty hoitajan ikää, vaan on arvioitava, vastaako hoitajan terveys ja toimintakyky omaishoidolle annettuja vaatimuksia. Omaishoitajan soveltuvuutta arvioidaan hänen terveyden tilan, henkisen kestävyys- ja sosiaalisten taitojen osalta. Huomioon tulee ottaa myös miten omaishoitaja kykenee luomaan omaishoitotilanteeseen tarvittavan turvallisuuden tunteen.

”Ikääntyneiden palveluntarpeen arviointi Kainuussa” -hanke on kehittänyt RAI-arviointijärjestelmää, joka otetaan käyttöön myös omaishoidon tuen arvioinnissa. Omaishoidon tuen arviointiin on odotettu jo vuosia parempaa mittaria, joten odotamme RAI-arvioinnilta paljon. Omaishoidon tuen arviointiin on myös kehitteillä valtakunnallinen mittaristo, jota on kehittänyt Omaishoitajat ja Läheiset ry:n projekti ”Hyvä ja laadukas palvelukokonaisuus tukemassa omaishoitoa 2003–2007” yhdessä Sosiaali- ja terveysministeriön, kuntien ja järjestöjen kanssa.

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet puhuttaa varsinkin omaishoitajaryhmissä. Keskustelua on ollut siitä, myönnetäänkö omaishoidon tuki Kainuussa liian tiukoin myöntämisperustein. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2008:3, Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksessa on kirjattu, että Kainuussa oli prosentuaalisesti eniten omaishoidon tukea saavia (75 vuotta täyttäneet asiakkaat % 75 vuotta täyttäneestä väestöstä). Kainuussa se oli 6,8 %, Pohjois-Pohjanmaalla 6,2 %, Pohjois-Karjalassa 2,9 %, Uudella maalla 3,2 %, muutamat maakunnat mainittuna sekä koko maan keskiarvo oli 3.7 %. Tämän tiedon mukaan meillä Kainuussa omaishoidon tukea myönnetään prosentuaalisesti enemmän kuin keskimäärin koko maassa.

Nykyisen omaishoitajan lain mukaan omaishoitajana ei voi toimia ns. vieras henkilö, vaan hänen tulee olla omainen tai läheinen. Omaishoidon tuki perustuu hoitajan ja hoidettavan yhteiseen tahtoon ja siinä on olennaista tuttuussuhde omaishoitajan ja hoidettavan välillä jo ennen omaishoitosuhteen alkamista.

Usein sekoitetaan omaishoidon tuki ja Kelan hoitotuet ja niiden myöntämisperusteet. Näiden tukien erot ovat siinä, että omaishoidon tuen palkkio maksetaan omaishoitajalle tehdystä työstä eikä sitä ole tarkoitettu korvaamaan sairaudesta tai vammasta aiheutuvia kustannuksia, kuten Kansaneläkelaitoksen maksamissa hoito- ja vammaistuuessa.

7.3 Kehittämisideoita

Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien järjestäminen on edelleen yksi keskeinen kehittämistä vaativa asia, vaikka hankkeen aikana saimme yhden vaihtoehdon lisää. Omaishoitajat vaativat hoidettavilleen eri sairausryhmiä ja hoidettavan iät huomioivia maakunnallisia lyhytaikaishoitopaikkoja. Kaikkiin haasteisiin ei kuntayhtymä voi kuitenkaan vastata, kun tiedämme miten vanhusväestön määrä koko ajan lisääntyy ja hoitopaikkojen tarve kasvaa. Nykyisin kuntayhtymän lyhytaikaishoitopaikat täyttyvät suureksi osaksi pitkäaikaishoitoa odottavista asiakkaista.

Omaishoitajien lakisääteisen vapaan järjestämiseksi on myönnetty palvelusetelillä hoitovuorokausia varsinkin seutu 1:llä. Palveluseteli on ollut suosittu vaihtoehto omaishoitajille heidän vapaansa järjestämiseksi. Palvelusetelijärjestelmän sisältö vaatii kehittämistä ja sitä on jo suunniteltu aloitettavaksi lähiaikoina.

Omaishoidon tuki on todettu tämän hankkeen tuotteistamislaskennassa halvimmaksiksi hoitomuodoksi verrattuna tehostettuun asumispalveluun, kotihoitoon tai laitoshoittoon. Omaishoitajien lakisääteisen vapaapäivien ajaksi sijaishoidon monenlaiset muodot ovat kehittämisen kannalta aiheellista.

Lyhytaikainen perhehoito on yksi hyvä vaihtoehto omaishoitajien lakisääteisen vapaan järjestämiseksi. Perhehoito soveltuu erittäin hyvin joillekin asiakasryhmille. Perhehoitajia on tällä hetkellä vähän kuntayhtymän alueella ja seuduittain on isoja alueellisia eroja. Laadukas perhehoito Kainuussa hanke on avoinasemassa kehittämässä perhehoitoa

Omaishoitajien etuuksia, kuten sijaisen järjestäminen lyhytkestoisten omaishoitajan poissaolojen ajaksi, sekä omaishoitajien mahdollisuutta osallistua eri koulutuksiin tulee suunnitella tulevaisuudessa Kainuun maakunta-kuntayhtymässä.

Tulevaisuudessa on tärkeää omaishoidon tuen arvioijien ja päättäjien suunnitelmallisen yhteistyön kehittäminen, koska se on yksi keino saada yhdenmukaistettua päätökset. Omaishoidon tuen päättäminen perustuu harkintaan, joten yhdenmukaisuus harkinnassa on tärkeä.

Aitoa yhteistyötä tulee kehittää omaishoitajien ja omaishoidon tuesta päättävien kanssa, sillä omaishoitajien ottaminen yhteistyökumppaniksi omaishoidon tuen palveluja suunniteltaessa lisää luottamusta omaishoitajien ja omaishoidon tuesta päättävien välillä.

Omaishoitajat ovat toivoneet, että samat työntekijät hoitavat heidän asioitaan. Jatkossa tulee turvata, että omaishoitajien asioita hoitavat lähipalveluissa mahdollisimman pitkälle samat henkilöt ja että näille työntekijöille olisi varattu tehtävänsä riittävästi aikaa. Omaishoitajat on kuntayhtymälle suuri voimavara, mikä tulee muistaa arkityössä.

Omaishoitajien kuntouttavan työotteen koulutuksen palautteissa omaishoitajat pyysivät järjestämään enemmän heille kohdistuvaa koulutusta. Omaishoitajat ovat toivoneet kuntayhtymän järjestävän heille jatkokoulutusta kuntouttavan työotteen koulutukseen. Omaishoitajien koulutuksen suunnittelu onkin yksi kehittämisen alue.

Ohjausryhmässä keskusteltiin millä keinoin saadaan vanhusten hoitamiseen lähiyhteisöä mukaan. Esimerkiksi voisiko kerrostaloissa olla luottohenkilö, johon voisi vanhus ottaa yhteyttä pienien avuntarpeiden vuoksi. Yhteisön mukaan saaminen olisi yksi pelastus tulevaisuuden vanhustenhuollossa.

Hanke on ollut mielenkiintoinen ja sitä kautta olen saanut uusia yhteistyökumppaneita. Kymmeniä vuosia ”normaalia” asiakastyötä tehneenä hanke on tuonut vaihtelua ja uusia näkökulmia työn arkeen. Yhteistyö Kainuun maakunta-kuntayhtymän eri työntekijöiden kanssa on ollut hyvää ja antoisaa.

LÄHTEET:

Heikkinen A., Oikarinen R. 2007. Vanhusta hoitavan omaishoitajan voimavarais-
tuminen, pro gradu.

Kajaanin kaupunki Hyvä Kajaani huomennakin- osallisuushanke 1998-1999.

Kainuun maakunta-kuntayhtymä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöspykälä
297, 20.12.2006.

Laki Kainuun hallintokokeilusta 9.5.2003/343

Laki omaishoidon tuesta 937/2005.

Sisäasiainministeriön osallisuushanke. Hyvä Kajaani huomennakin- osallisuushan-
ke 1998-1999. Kajaanin kaupungin hallitus.

Sosiaalihuoltolaki 710/1982.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2006. Omaishoidon tuki. Opas kuntien päättäjille.
Oppaita 2005:30.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Ikäihmisten palvelujen laatusuositus. Sosiaali-
ja terveysministeriön julkaisu 2008:3

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Selvitysmies Elli Aaltosen ehdotukset. Valta-
kunnallinen omaishoidon uudistaminen.

Suomen Kuntaliitto. Kunnat.net. 2008

Vanhustyön keskusliitto. 2006. Omaishoito yhteistyönä-tukimalli, Iäkkäiden de-
mentiaperheiden tukimallin vaikuttavuus.

LIITTEET

LIITE 1 Omaishoidon tuki hakemus

LIITE 2 Omaishoidon prosessi

LIITE 3 Kuntouttavan työtteen koulutuksen ohjelma

LIITE 4 Kuntouttavan työtteen koulutuksen palaute lomake

LIITE 5 Tuotteistamisen raportti

LIITE 6 Sijaishoitajasopimuksen lomake

LIITE 7 Ilmoitus sijaishoitajasta

LIITE 8 Ehdotus omaishoitajan palvelusetelistä

LIITE 9 Seminaaripäivän ohjelma

Kainuun maakunta -kuntayhtymä Sosiaali- ja terveystoimiala
Perhepalvelut
Vanhuspalvelut**OMAISHOIDONTUKIHAKEMUS**

- Kehitysvammaisen hoitoon
 Vaikeavammaisen hoitoon
 Vanhuksen hoitoon yli 65 v.

Liite 1

Organisaatio täyttää	Hakemus saapunut pvm.	Käsittelijä	Päätös pvm.
Hoidettavan henkilötiedot	Hoidettavan nimi	Henkilötunnus	
	Osoite	Puhelin	
	Väestökirjalain mukainen kotipaikka		
	Toimintakykyä häiritsevät sairaudet ja vammat		
	Saako hoidettava Kelan erityishoitotukea?	☐ Kyllä	☐ Ei
	Lääkärin lausunto alle 65 v. liitteenä	☐ Kyllä	☐ Ei
Hoidon tarve	Jatkuva ympärivuorokautinen hoidon ja avun tarve	☐ Kyllä	☐ Ei
	Päivittäinen hoidon ja avun tarve	☐ Kyllä	☐ Ei
	Asiat, joissa hoidettava tarvitsee toisen henkilön apua		
Hoidettava saa maakunnallista kotihoitoapua _____ tuntia kuukaudessa			
Hoitajan tiedot	Hoitajan nimi	Henkilötunnus	
	Osoite	Puhelin (koti työ)	
	Hoitaja on hoidettavan ☐ puoliso ☐ lapsi ☐ vanhempi ☐ muu sukulainen ☐ muu läheinen		
Hoidettavan tietosuoja: Suostumus tietojen luovuttamiseen tai tarkistamiseen	☐ Suostun, että viranhaltija/työntekijä voi hankkia hakemuksen kannalta tarpeelliset tiedot yhteistyöhön osallistuvilta, sekä luovuttamaan hoivaa ja hoitoa koskevia tietoja hoitoon osallistuville.		
Allekirjoitus	Paikka	Aika	Allekirjoitus

Lomakkeen palautus ja lisätiedot: Katso lomakkeen seuraava sivu.

Prosessikaavio

Liite 2

Omaishoidontuki

Fit to window

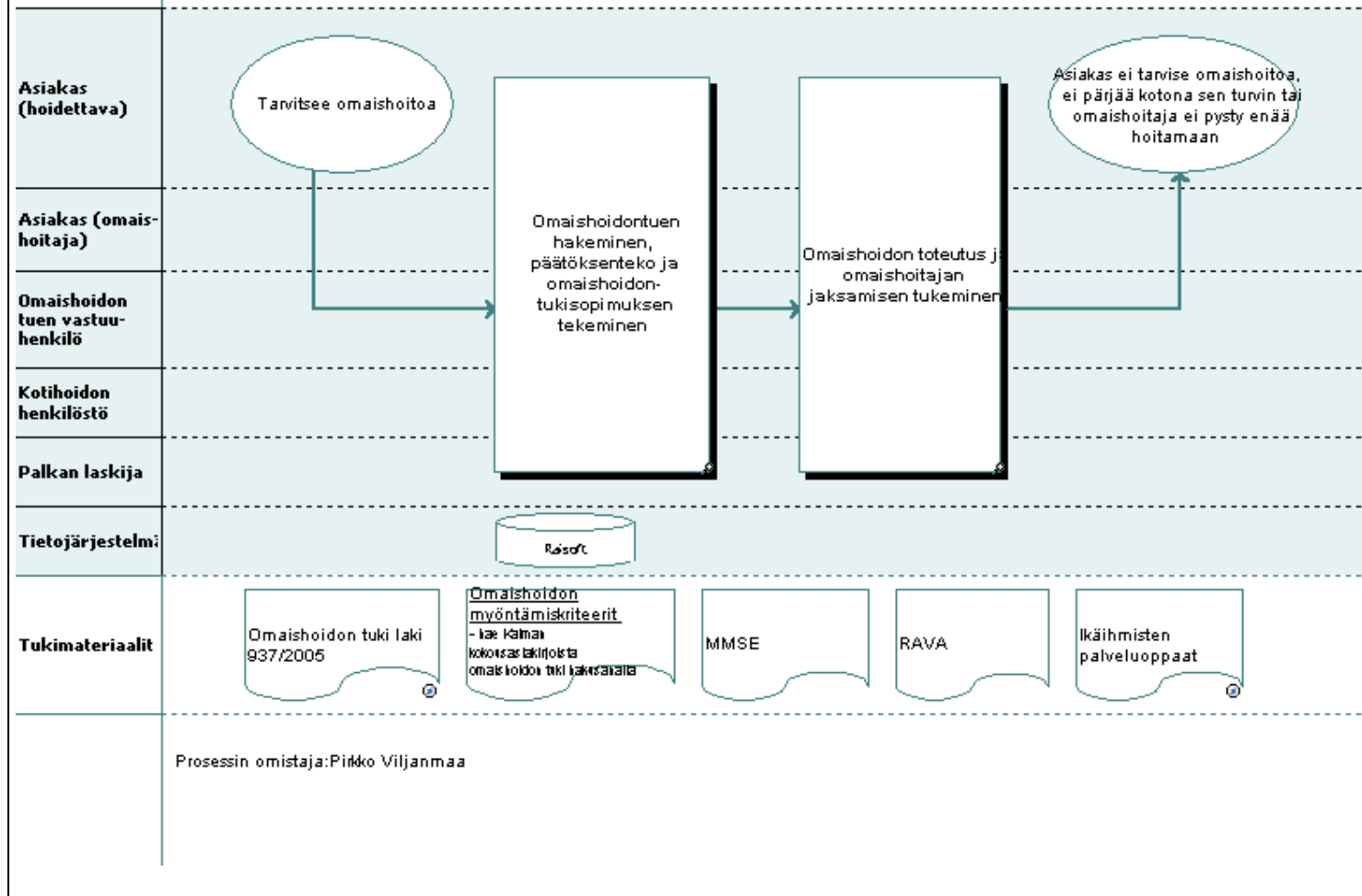
Prosessin tarkoitus:
Myöntää asiakkaille omaishoidon tukea määrärahojen puitteissa sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaan sekä tukea omaishoitajien jaksamista

Prosessin asiakkaat

Prosessin laatuksiteetti

Kriittiset menestystekijät

Prosessin mittarit

Liite 3

Omaishoitajien kuntouttavan työtteen koulutus, VALSSI-koulutus

Kainuun maakunta –kuntayhtymä järjestää kajaanilaisille omaishoitajille kuntouttavan työtteen koulutusta kolmena iltapäivänä toukokuussa. Kouluttajina ovat erityisliikunnan ohjaaja Aila Tarta-Jalonen, lähihoitaja Ritva Ahvenjärvi, projektipäällikkö Pirkko Viljanmaa.

KOULUTUSOHJELMA

Tiistai 2.5. 2007 klo 12-16.00

klo 12.00- 13.00	Omaishoito Suomessa, Kainuussa, Pirkko
klo 13.00-13.20	Kahvi
klo 13.20-14.00	Ikääntyneen toimintakyky ja liikunta, Aila
klo 14.00-16.00	Kuntouttava näkökulma kodin arjessa, Ritva

Perjantai 11.05.2007 klo 10.00-13.00

klo 10.00-10.30	Liikunnan monet mahdollisuudet, Aila
klo 10.30- 11.00	Terveystila ja liikunta, Aila
klo 11.00-11.20	Kahvi
klo 11.20-13.00	Omaishoitajien ergonomia ja apuvälineet, Ritva ja Pirkko

Keskiviikko 23.05.2007 klo 12.00-16.00

klo 13.20-14.00	Omaishoitajan voimavarat ja tukiverkko, Pirkko
klo 1400- 14.45	Sopivia liikuntaohjelmia yksin ja yhdessä, Aila ja välillä kahvitauko

TERVETULOA KOULUTUKSEEN!

Liite 4

PALAUTE LIKUNNASTA VOIMAA KODIN ARKEEN KOULUTUKSESTA (VALSIKOULUTUS) OMAISHOITAJILLE

1. Miten opetustapahtuman tavoitteet esitettiin mielestäsi?

Hyvin 5 Huonosti 1

2. Millainen opetus oli sisällöltään?

Hyvää 5 Huonoa 1

3. Miten mielestäsi opetuksen kokonaisuus muodostui?

Hyväksi 5 Huonoksi 1

4. Millaiseksi arvioit aiheen käsittelyn kiinnostavuuden ja selkeyden?

Hyväksi 5 Huonoksi 1

5. Millaisena pidit opetusmenetelmiä?

Hyvänä 5 Huonoina 1

6. Millaista oli opetusvälineiden ja havaintokeinojen käyttö?

Hyvää 5 Huonoa 1

7. Kuinka tarpeelliseksi arvioit koulutuksen Liikunnasta voimaa kodin arkeen?

Hyvin Ei lainkaan tarpeelliseksi 1
tarpeelliseksi 5

8. Millaiseksi kuvailet oppimisilmapiirin koulutuksen aikana?

Hyväksi5 Huonoksi 1

Mitä sait koulutuksella itsellesi?

Mistä asioista haluaisit lisätietoja?

Kouluttajille palautetta:

Kiitos vastauksistasi

**KAINUUN MAAKUNTA -KUNTAYHTYMÄ/
VANHUSPALVELUJEN OMAISHOITO**

PALVELUJEN TUOTTEISTUS

Osa ”Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa” -hanketta

MAALISKUU 2008

**Laatijat:
Pirkko Heikkinen
Pirkko Viljanmaa**

SISÄLLYSLUETTELO

YLEISKUVAUS	1 - 4
TOIMINNOT	4
TUOTTEET	5
SUORITTEET	5
TYÖAJANSEURANTA	5
TOIMINTOLASKENTA	
Yleistä	5
Laskennan kuvaus	5
Kohdistukset	6
TUOTEKOHTAISET HINNAT	6
KOKONAISARVIOINTI	7
Laskennan tulosten hyödyntäminen	8

Liitteet :

Muistiot omaishoidon tuesta vastaavien kanssa	liitteet 1-6
Toiminnot	liite 7
Tuotteet	liite 8
Suoritteet	liite 9
Työajanseurantalomake ja ohje	liitteet 10-11
Työajanseurannan tulokset yhteenveto	liitteet 12 -15
Resurssimäärittelyt ja -kustannukset	liitteet 16-20
Kohdistukset toiminnoille ja tuotteille	liite 21-22
Tuotekohtaiset hinnat	liite 23
Hintavertailut	liitteet 24-25

YLEISKUVAUS

Omaishoidon tuki Kainuun maakunta-kuntayhtymässä

Omaishoidon tuen palvelu Kainuun maakunta-kuntayhtymässä on jaettu asiakkaiden iän mukaan perhe- ja vanhuspalvelun asiakkaisiin. Perhepalveluihin kuuluvat pääsääntöisesti alle 65 vuotiaat hoidettavat ja 65 vuotta täyttäneet vanhuspalvelun asiakkaisiin. Omaishoidon tuesta päättävät joka seudulla omaishoidon tuesta vastaavat viranhaltijat/työntekijät.

Omaishoidon tuen asiakkaita yhteensä Kainuun maakunta-kuntayhtymässä oli vuonna 2006 perhepalveluissa yli 270 ja vanhuspalveluissa yli 650.

Omaishoidontuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa, hoidettavan kotona, omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Läheisellä henkilöllä tarkoitetaan esim. hoidettavan aviopuolisoa tai läheistä ystävää. Lain mukaan ns. vierashoitaja ei voi toimia omaishoitajana.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta sekä omaishoitoa tukevista palveluista. Runsas kotihoitopalveluiden käyttö voi vaikuttaa hoitopalkkion määrään.

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa hoidettavan kotikunta, Kainuussa maakunta-kuntayhtymä. Omaishoidontuki haetaan erillisellä hakulomakkeella, lomakkeita saa seutujen kotihoidon yksiköistä. Omaishoidon tuesta laaditaan kunnan (Kainuun maakunta –kuntayhtymä) ja omaishoitajan välille toimeksiantosopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoidon tuki myönnetään hakemuksen jättämisestä seuraavan kalenterikuukauden alusta Kainuun maakunta-kuntayhtymän myöntämän määrärahan puitteissa. Omaishoidon rahallinen tuki on omaishoitajalle verotettavaa tuloa.

Kainuun maakunta-kuntayhtymässä käytetään vielä omaishoidon tuen asiakkaiden toimintakykymittarina RAVA- toimintakykymittaria. RAVA - mittari säilyy edelleen mittarina, mutta arviointi perustuu kokonaisarvioon. Jatkossa harkitaan RAI- mittarin käyttöä omaishoidon tuen arvioinnissa ja sitä on pilotoitu vanhuspalveluissa 2007-2008 vuosien aikana.

Omaishoitosopimuksen tehneellä omaishoitajilla on oikeus pitää lakisääteistä vapaata 1.1.2007 alkaen vähintään kolme (3) vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla useampia vapaapäiviä. Vapaat tulee käyttää kuitenkin kalenterivuositain.

Omaishoitajan vapaat järjestetään maakunnallisesti siten, että kullakin seudulla käytetään ensisijaisesti avohoidon lyhytaikaisyksiköitä tai terveystieteiden keskuksen vuodeosastoa tai muita maakunnan hyväksymiä hoitopalveluja.

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää myös omaishoidon sijaisjärjestelmän avulla. Omaishoitajan sijainen voi olla hoidettavan omainen tai läheinen. Sijaishoitajan kanssa voidaan solmia omaishoidon tuki sopimus ja silloin hoito tapahtuu asiakkaan kotona. Sijaishoitajalle maksetaan 50 euroa/vuorokausi.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi voidaan myös tehdä perhehoitajan sopimus, jolloin asiakas menee hoitajan kotiin. Lyhytaikaisesta perhehoidosta maksetaan perhehoitajalle/sijaishoitajalle 50 euroa/vuorokausi. Palvelut voidaan järjestää myös maakunta -kuntayhtymän myöntämällä palvelusetelillä.

Omaishoitajan vapaan ajalta perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa. Säännös koskee ainoastaan niitä vapaapäiviä, joihin omaishoitajalla on lakisääteinen oikeus (kolme (3) vuorokautta kuukaudessa). Asiakasmaksulain 6 b §: n mukaan hoidettavan maksettavaksi voi tulla vapaapäivää kohti korkeintaan yhdeksän (9) euroa niistä palveluista, jotka korvaavat omaishoitajan antamaa hoitoa riippumatta siitä, mitä palveluja käytetään.

Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset Kainuun maakunta-kuntayhtymässä:

Omaishoidon tukea voidaan myöntää, jos

1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa.
2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla.
3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien palvelujen kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää.
5. hoidettavan koti on terveydellisistä syistä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.
6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

Kainuun Maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta päättää omaishoidon tuen myöntämisperusteista. Viimeisin päätös on tehty 12.12.2007/§ 293 ja päätös tuli voimaan 1.1.2008.

Omaishoidon tuki on jaettu kahteen maksuluokkaan: Päivittäistä hoitoa ja palvelua saavat ja erityistä tukea ja palvelua saavat.

1 Maksuluokka/ Päivittäistä hoitoa ja palvelua saavat:

318 €kk

Myöntämisperusteet:

- Hoidettava on pitkäaikaissairas, vammainen tai vanhus, joka tarvitsee runsaasti apua päivittäisissä toiminnoissa (esim. ruokailussa, pukeutumisessa, liikkumisessa, WC-toiminnoissa)
- Hoidettava on pääsääntöisesti orientoitunut ajan ja paikan suhteen ja hän voi olla osan päivästä yksin, hän ei tarvitse jatkuvaa valvontaa eikä ympärivuorokautista avustamista.
- Kodin ulkopuolinen asiointi ja talustyöt eivät riitä omaishoidon tuen myöntämisperusteeksi.
- Maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 30 tuntia kuukaudessa.

11 Maksuluokka Erityistukea ja palvelua saavat:

635 €kk

Myöntämisperusteet:

- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautista avustamista ja läsnäoloa
- Hoidettava on dementoitunut ja vaatii jatkuvaa valvontaa muistamattomuuden ja levottomuuden takia.
- Hoidettava tarvitsee runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja on täysin autettava kaikissa toiminnoissa ympärivuorokautisesti.
- Hoidettava voi olla mielenterveyskuntoutuja, jonka kotona hoitaminen on vaativaa (esim. väkivaltaisuus, voimakkaat harhat, itsetuhoinen käyttäytyminen)
- Maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 40 tuntia kuukaudessa.
- Hoitaja on raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä työtä tai päätömistä opiskelua.
- Hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäisiä suurempia työtuloja, eikä oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan, oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen
- Esimerkiksi hoitaja, joka hoitaa omaista, joka on saattohoitovaiheessa tai on äkillisen vaikean sairauden tai vammautumisen vuoksi täysin avuton

Erityistilanteissa hoitopalkkio voidaan päättää esitettyjä maksuluokkia suuremmaksi hoidon järjestelyjen niin vaatiessa.

Hoitopalkkio voidaan maksaa myös pienempänä, jos siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

Hoitaja voi myös ilmoittaa, ettei halua ottaa vastaan omaishoidon tukeen sisältyvää hoitopalkkiota, vaan ainoastaan tukeen sisältyvät palvelut. Hoidettavalle ja hoitajalle tehdään hoito- ja palvelusuunnitelma, johon voidaan tarpeen mukaan sisällyttää vastaavat palvelut kuin mitä voitaisiin järjestää omaishoidon tukena.

Kainuun maakunta -kuntayhtymän toimialueella voidaan myöntää omaishoitoperheelle kotihoitopalveluja enintään 15 tuntia kuukaudessa ilman asiakasmaksua samoin palvelusetelillä kotihoitopalveluja enintään 15 tuntia kuukaudessa palvelusetelin arvon mukaan enintään 22 €/tunti.

Maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 30 tuntia kuukaudessa I maksuluokassa ja II maksuluokassa 40 tuntia kuukaudessa. Jos omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei suoriteta rahana, niin hoitaja ei kuulu tapaturmavakuutuksen piiriin, eikä hoitaja saa mahdollista eläkekertymää.

Vanhuspalvelujen omaishoidon tuen tuotteistus

Omaishoidon tuotteistus valmistelu aloitettiin kesäkuussa 2006. Vanhuspalvelujen omaishoidon nimeämä tuotteistuksen vastuuhenkilö on Pirkko Viljanmaa. Tuotteistusprosessin toteuttamisessa on mukana taloussihteri Pirkko Heikkinen. Hän huolehti tietojen keräämisen yksiköiltä, toteutti laskennan ja kokosi loppuraportin yhdessä Pirkko Viljanmaan kanssa. Tuotteistus tehdään osana ”Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa” –hanketta ja sen ohjausryhmä valvoo myös tuotteistamista. Tuotteistuksen aikataulu myötäilee hankkeen aikataulua eli sen olisi pitänyt olla valmis marraskuussa 2007, mutta se valmistui vasta vuoden 2008 puolella.

Tuotteistuksen tavoitteiksi otettiin seuraavat asiat:

- toimintoketjujen kehittäminen ja parantaminen
- työkalut, joiden avulla voidaan hahmottaa ja ymmärtää vanhuspalvelujen omaishoidon tuotteiden ja palvelujen kustannukset
- saatujen yksikkökustannusten hyödyntäminen taloussuunnittelussa, kustannusvertailussa, hinnoittelussa ja päätöksenteossa

Ohjausryhmä on käsitellyt tuotteistamisasiaa kokouksissaan 1.9.2006, 2.11.2006, 2.4.2007, 6.9.2007, 2.11.2007, 1.2.2008 ja 28.2.2008. Projektipäällikkö Pirkko Viljanmaa ja taloussihteri Pirkko Heikkinen työstivät alustavasti toimintoja ja tuotteita kesäkuusta 2006 alkaen. Kainuun vanhuspalvelujen omaishoidon tuesta vastaavien kanssa kokoonnuttiin ensimmäisen kerran 13.9.2006 (**Liite 1**). Tässä kokouksessa Pirkko Heikkinen esitteli tuotteistamista yleensä. Sovittiin tuotteistusprosessin aikataulu ja jaettiin alustavat toiminnot ja tuotteet osanottajille tarkasteltavaksi. Toisessa kokouksessa 27.9.2006 (**Liite 2**) sovittiin siitä, ketkä osallistuvat työajanseurantaan, työajanseurannan ajankohta sekä käytiin vielä läpi toiminnot, tuotteet ja työajanseurantalomakkeet. 7.12.2006 (**Liite 3**) pidetyssä kokouksessa Pirkko Heikkinen esitteli työajanseurannan tuloksia sekä sovittiin alustavasti kohdistustekijät eli selvitettiin, miten resurssit kohdennetaan toiminnoille ja toiminnot tuotteille. Kokouksessa 7.2.2007 (**Liite 4**) sovittiin vuoden 2006 suoritustietojen keräämisestä sekä sovittiin kohdistustekijät ja tuotteet, joille hinnat lasketaan. Kokouksessa 16.5.2007 (**Liite 5**) käytiin läpi seuraavaan työajanseurantaan liittyviä asioita. Kokouksessa 16.8.2007 (**liite 6**) käytiin läpi työajanseurannan tuloksia ja sovittiin yhteenve-toihin liittyvistä korjauksista.

TOIMINNOT

Toiminnot määritelmineet ovat **liitteenä 7**. Toimintoja ei työajanseurannan yhteenvedossa eikä laskentavaiheessa jaettu välittömiin ja välillisiin toimintoihin. Yhtenä alatoimintona oli kohta ”Muut”. Tälle toiminnolle työajanseurannassa olevat työntekijät kirjasivat sen ajan, jonka he käyttivät muuhun kuin omaishoitoon liittyvään työhön. Tämä toiminto otettiin siksi käyttöön, koska suurin osa henkilöstön työajasta kohdistuu muuhun kuin omaishoitoon liittyvään työhön.

TUOTTEET

Tuotteet määritelmiseen ovat **liitteenä 8**. Tuotteet määräytyivät maksuluokkien mukaan sekä omaishoitajan vapaan eri vaihtoehtojen käytön mukaan. Yhtenä tuotteena oli ”Muu kuin omaishoitotyö”. Tälle tuotteelle työajanseurannassa olevat työntekijät kirjasivat sen ajan, jonka he käyttivät muuhun kuin omaishoitoon liittyvään työhön. Tämä tuote otettiin siksi käyttöön, koska suurin osa henkilöstön työajasta kohdistuu muuhun kuin omaishoitoon liittyvään työhön.

SUORITTEET

Omaishoidon suorit tiedot on kerätty vuoden 2006 tilastoista. Kotihoidon tuntimääräarvio/vuosi pohjana on käytetty työajanseurantajakson ajalta poimittua kotihoidon tekemää työtä (**liite 9**).

TYÖAJANSEURANTA

Työajanseuranta toteutettiin kahdessa osassa, kaksi kahden viikon jaksoa. Ensimmäinen oli 23.10. – 29.10.2006 ja 6.11. – 12.11.2006 ja toinen jakso oli 21.5.-3.6.2007 (**liitteet 10 ja 11**) Ensimmäisessä työajanseurannassa oli mukana vanhusten omaishoidontukiasioita käsittelevistä 10 työntekijästä seitsemän. Työajan seurannassa ei ollut mukana kotihoidon henkilöstö, vaikka he antavat työapua omaishoitoperheille. Kotihoidon henkilöstön käyttämä työaika saatiin v2006 tehdyn työajanseurantajakson ajalta poimituista kotihoidon tekemästä työstä ja arvioiden tämän pohjalta sitten koko vuosi. Myöskään perhepalvelujen työntekijät eivät olleet mukana työajanseurannassa. Touko- kesäkuussa 2007 suoritettussa toisessa työajanseurantajaksoissa olivat mukana omaishoidontukiasioita käsittelevät 10 henkilöä ja lisäksi toimistohenkilökuntaa 4 henkilöä. Työajanseurannan tulosten yhteenvedot ovat **liitteinä 12-15**.

TOIMINTOLASKENTA

Yleistä

Laskennan alussa jo tuli esille se, että työajanseuranta tullaan tekemään toukokuussa 2007 kaikkien (pl kotihoito) omaishoitotyötä tekevien kanssa, koska se antaa oikeamman tiedon, kun lasketaan %-osuuksia. Tähän päädyttiin myöskin siksi, koska ongelmaa aiheutti se, miten jaetaan kustannukset oikein, kun ajanseuranta tehty vain osalle ja heistäkin suurin osa tekee muuta kuin omaishoidon työtä tietyn %:n työajastaan. Ratkaisuna päädyttiin siihen, että toisella työajanseurantajaksoilla olivat mukana kaikki 10 omaishoidontukiasioita käsittelevää työntekijää sekä toimistohenkilökunta.

Laskennan kuvaus

Laskenta suoritettiin excel-taulukkolaskentaohjelmaa hyväksi käyttäen. Kustannuksina otettiin huomioon tilinpäätöksen 2006 kustannukset seuraavasti:

-seutu I omaishoidon tulosityksikön kustannukset sekä kotona asumisen palvelujen tulosityksiköltä niiden henkilöiden palkka yms kulut, jotka tekevät työtä myös omaishoittoon
- seudut II ja III kotona asumisen palvelujen tulosityksiköstä niiden henkilöiden palkka yms kustannukset, jotka tekevät työtä omaishoittoon sekä omaishoidon tuki –tilin kustannukset.
- omaishoitajan vapaa on laskettu vuoden 2006 voimassa olleen lain mukaan eli kaksi (2) vrk kuukaudessa
- lisäksi kustannuksiin on laskettu mukaan palvelusetelin, perhehoidon, maakunnan omien yksiköiden ja kotihoidon aiheuttamat kustannukset.
Hallinnon vyörytykset on laskettu mukaan maakunnassa määritellyn %:n mukaan. Laskennassa on huomioitu erikseen omaishoitajilta perittävät KuEl ja tapaturmavakuutusmaksut seutujen II ja III osalta. Seudulla I ko kustannukset ovat mukana omaishoidontuessa. KuEl on laskettu v1940 jälkeen syntyneiden omaishoitajien osalta. Hallinnon vyörytysten osuus koko omaishoidon kustannuksista (3.979.519,21 €) on 30.834,43 € Lisäksi hallinnon vyörytykset ovat mukana kotihoidon ja maakunnan omien yksiköiden vuorokausihinnoissa. **(liitteet 16-20).**

Kohdistukset

Yhteiset kustannukset on kohdistettu toiminnoille ja tuotteille työajanseurannasta saatujen %:osuuksien keskiarvon mukaan. Omaishoidon tuki on kohdistettu tuotteille Tehostettu ja Valvottu omaishoito todellisen kustannusten jakautumisen mukaan. Kotihoidon kustannukset on kohdistettu vain tuotteille Tehostettu ja Valvottu omaishoito, maakunnan omien yksiköiden kustannukset on kohdistettu vain tuotteelle Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat, perhehoidon kustannukset on kohdistettu vain tuotteelle Omaishoitajan vapaa/perhehoito ja palvelusetelin kustannukset vain tuotteelle Omaishoitajan vapaa/palveluseteli **(liitteet 21-22).**

TUOTEKOHTAISET HINNAT

Tuotekohtaiset hinnat määriteltiin tehostetun hoidon omaishoidon tuelle, valvotun hoidon omaishoidon tuelle, omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat, omaishoitajan vapaa/perhehoito ja omaishoitajan vapaa/palveluseteli **(liite 23).**

TUOTTEEN NIMI	ASIAKAS	PALVELUN TUOTTAJA	TUOTTEEN KUVAUS	PALVELUN HINNOITTELUPERUSTE	PALVELUN HINTA	TUOTTEIDEN MÄÄRÄ/VUOSI
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoidotuen ylin maksuluokka	Omaishoitaja/vuosi	10 812,28	164
Valvotun hoidon omaishoidon tuki	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoidotuen alin maksuluokka	Omaishoitaja/vuosi	4 625,85	510
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki (kotihoito)	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Kotihoitona annettu palvelu	Tunti	35,28	6734
Valvotun hoidon omaishoidon tuki (kotihoito)	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Kotihoitona annettu palvelu	Tunti	38,79	6422
Tehostetun ja valvotun omaishoidon tuki	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Tehostetun ja valvotun omaishoidotuen kustannus/päätös	Päätös	4 460,83	717
Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito omissa yksiköissä.	Hoitovuorokausi	113,73	2969
Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito omissa yksiköissä.	Asiakas/vuosi	1 615,65	209
Omaishoitajan vapaa/perhehoito	Omaishoidettava	Perhehoitaja	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito perhehoidossa.	Hoitovuorokausi	78,14	34
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymän hyväksymät palveluseteliyrittäjät	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito palvelusetelillä.	Asiakas/vuosi	1 334,27	58
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymän hyväksymät palveluseteliyrittäjät	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito palvelusetelillä.	Päätös	1 138,05	68
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymän hyväksymät palveluseteliyrittäjät	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito palvelusetelillä.	Palveluseteli	95,31	812

KOKONAISARVIOINTI

Vanhuspalvelujen omaishoidon tuotteistamisesta ei ollut käytössä mitään selkeää aikaisemmin tehtyä laskentaa, joten työ oli erittäin haastava. Vaikeutena oli myös se, että kustannukset kerättiin osaksi Kotona asumisen palveluiden –tulosityksiköiden sisältä. Tämä vaikeutti luotettavien laskentatietojen saamista. Pirkko Heikkinen teki tuotteistamisen muun työn ohessa, jolloin vaikeutena oli riittävän ajan saaminen työn tekemiseen.

Raportin liitteenä on lisäksi laskennallisia vertailutaulukoita, joissa on hyödynnetty tuotteistuksen pohjalta saatuja tietoja (**liitteet 24 ja 25**).

VERAILUTAULUKKO		Liite 24
TEHOSTETTU OMAISHOITO	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	7 818,89	7 220,88
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	10 812,28	10 514,58
Erotus	2 993,39	3 293,70
VALVOTTU OMAISHOITO	Hinta €hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	3 915,48	3 610,44
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	4 625,85	4 434,20
Erotus	710,37	823,76
Omana toiminta tehostettu palveluasuminen (hinta tp2006 mukaan) nettokustannus 84,94 €/vrk	31 003,10	€/hlö/vuosi
Omana toiminta tehostettu palveluasuminen (hinta tp2006 mukaan) bruttokustannus 119,12 €/vrk	43 478,80	€/hlö/vuosi
Omana toiminta vanhusten laitoshoido (hinta tp2006 mukaan) nettokustannus 113,04 €/vrk	41 259,60	€/hlö/vuosi
Omana toiminta vanhusten laitoshoido (hinta tp2006 mukaan) bruttokustannus 130,38 €/vrk	47 588,70	€/hlö/vuosi
Omana toimintana akuuttivuodeosasto (hinta tp2006 mukaan) nettokustannus 134,90 €/vrk	49 238,50	€/hlö/vuosi
Omana toimintana akuuttivuodeosasto (hinta tp2006 mukaan) bruttokustannus 154,68 €/vrk	56 458,20	€/hlö/vuosi
Ed keskiarvohinta netto 110,96 €/vrk	40 500,40	€/hlö/vuosi
Ed keskiarvohinta brutto 134,72 €/vrk	49 172,80	€/hlö/vuosi

Laskennan tulosten hyödyntäminen

Laskentamallia voidaan hyödyntää taloussuunnittelussa, kustannusvertailussa, hinnoittelussa ja päätöksenteossa sekä kilpailuttamisessa. Laskentamallia ylläpitää ja päivittää jatkossa Vanhuspalvelujen tulosalueen nimeämä henkilö.

KAINUUN MAAKUNTA-KUNTAYHTYMÄ
Kainuun omaishoidon tuesta vastaavat

MUISTIO

Aika: 13.9.2006 klo. 12.00

Paikka: Kajaani, terveyskeskuksen ryhmätila, Satamakatu 2 A

Läsnä: Ritva Aalto / Puolanka
Raija Haataja / Vuolijoki
Pirkko Martikainen / Suomussalmi
Helga Ojala / Hyrynsalmi
Teija Seppälä / Kajaani, Paltamo
Marita Kananen / Kajaani
Raija Mulari / Ristijärvi
Seija Tervonen / Sotkamo
Ulla Keränen / Kajaani
Irja Moilanen / Suomussalmi
Ulla Juntunen / Kajaani
Pirkko Viljanmaa / projekti
Pirkko Heikkinen / johdon tuki

1. Pirkko Viljanmaa avasi kokouksen. Puheenjohtajaksi valittiin Pirkko Viljanmaa ja sihteeriksi Teija Seppälä .
2. Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa hanke alkanut 1.5.2006 alkaen. Projektipäällikkönä toimii Pirkko Viljanmaa. Tämä on vanhuspalveluiden hanke, jossa ei oteta huomioon vammaispalvelun erityispiirteitä. Rahoittajana ja valvojana toimii Oulun lääninhallitus ja sosiaali- ja terveysministeriö. Hankesuunnitelma on Oulun lääninhallituksen hyväksymä. Projektipäällikkö Pirkko Viljanmaa vastaa hankkeen toteutuksesta ja ohjausryhmä vastaa hankkeen etenemisestä ja omaishoidon tuesta vastaavat toimivat hankkeen työryhmänä.
3. Hankkeen keskeisinä tavoitteina on
 - monipuolistaa omaishoitajien vapaiden järjestämistä (esim. perheenjäsenen tai sijaisomaisen mahdollisuus antaa vapaa)
 - kehittää erilaisia vaihtoehtoja rahallisen hoitopalkkion rinnalle (kuntoutusseteli , jota kehitetään yhteistyössä Omaiset ja Läheiset ry:n kanssa)
 - omaishoidon tuen maakunnallinen keskittäminen
4. Taloussihteerin Pirkko Heikkinen selvitti mitä tuotteistamisella tarkoitetaan. Tuotteistaminen on kustannuslaskentaa , jossa kootaan kaikki kulut , jotka liittyvät omaishoitoon ja sille määritellään hinta. Tuloksia hyödynnetään taloussuunnittelun laadinnassa ,hinnoittelussa ja päätöksenteossa.

Omaishoidontuen kehittämishankkeen ohjausryhmä toimii myös tuotteistamisen ohjausryhmänä.

Seuraavalla kokoontumiskerralla sovitaan työajan seurannasta. Sovitaan henkilöt , jotka siihen osallistuvat ja ajanjaksot.

5. Kuntakuulumiset käytiin lyhyesti läpi.
6. Pirkko Viljanmaa selvitti vielä Kajaanin ammattikorkeakoulun KATE -hankkeesta (kotoon asumista tukevat uudet etäpalvelukonseptit). Hankkeen tarkoituksena on järjestää palveluja kuva- ja ääniyhteyden avulla palveluja tarvitsevan henkilön kotiin . Tarkoitus kokeilla omaishoitotilanteissa, esim. hoidettavalle kuva- ja ääniyhteys hoitajan asioinnin ajaksi.
Kokeiluun tarvitaan 5 asiakasta . Kokeilu keskittyy Kajaaniin.
7. Seuraava kokoontuminen 27.9.2006 klo.12.00 – 15.00 Kajaanin terveyskeskuksen ryhmätiloissa, Satamakatu 2 A.

Muistion laati

Teija Seppälä

KAINUUN MAAKUNTA-KUNTAYHTYMÄ
Kainuun omaishoidon tuesta vastaavat

MUISTIO

Aika: 27.09.2006 klo. 12.00

Paikka: Kajaani, terveyskeskuksen ryhmätila, Satamakatu 2 A

Läsnä: Pirkko Viljanmaa / projekti
Pirkko Heikkinen / johdon tuki
Ulla Juntunen / Kajaani
Teija Seppälä / Kajaani
Pirkko Martikainen / Suomussalmi
Seija Tervonen / Sotkamo

1. Pirkko Viljanmaa avasi kokouksen. Puheenjohtajaksi valittiin Pirkko Viljanmaa ja sihteeriksi Marita Kananen.
2. Anitta Juntunen esitteli KATE- hanketta (Kotona asumista tukeva uusi etäpalvelukonsepti), jonka tavoitteena on kehittää kuva- ja äänyhteyttä hyödyntäviä, käyttäjäystävällisiä ja kustannustehokkaita teknologisia ratkaisuja terveys- ja hyvinvointipalveluiden tuottamiseen. Hankkeeseen on suunniteltu erilaisia käyttäjäryhmiä, joiden kanssa kehitetään yhdessä ja yhteistyössä yksinkertaisesti toimivaa tekniikkaa ja palveluja. Yhdeksi tärkeäksi käyttäjäryhmäksi on suunniteltu omaishoitajia, joille ollaan suunnittelemassa ns. etäsijaisomaispalvelua. Hankkeeseen tarvitaan vapaaehtoisia omaishoitajia, jotka olisivat valmiita muutaman kuukauden yhteistyöhön tekniikan ja omaishoitoa tukevien palvelujen kehittämiseksi. Anitta Juntunen esittelee hanketta omaishoitajien iltapäivässä 12.10.2006 Kajaanissa.
3. Omaishoidontuen tuotteistamisen työajanseurannassa on vanhuspalvelujen omaishoidontuesta seutu 1,2 ja 3
 - (Seutu 1 työajan seurannassa) mukana ovat Teija Seppälä, Marita Kananen, Ritva Ahvenjärvi ja Sari Haataja.
 - (Seutu 2 seurannassa) mukana Hyvönen Pirkko ja Tervonen Seija.
 - (Seutu 3 seurannassa) mukana Ritva Aalto ja Pirkko Martikainen
4. Työajanseurannan ajankohdaksi sovittiin viikot 44 ja 46 ja Pirkko Martikaiselle viikot 43 ja 45.

Työajanseurannassa ei ole (tässä vaiheessa) mukana kotihoidon henkilöstö, jotka antavat työapua omaishoitoperheille. Kotihoidon henkilöstön käyttämä työaika saadaan asiakaslaskutuksen toteumista. Samoin Perhepalvelujen työntekijät eivät ole mukana työajanseurannassa.

5. Pirkko Heikkinen esitteli työajanseuranta lomakkeet ja ohjeistuksen niiden täyttämistä. Työntekijät kirjaavat työaikansa **viiden minuutin** tarkkuudella. Työajanseurannan ajankohtana tulee laskea, montako omaishoidettavaa on tuolloin Maakunnan omissa ja yksityisissä hoivakodeissa kun omaishoitaja pitää lakisääteisiä vapaapäiviään (lasketaan vain 2 vrk seuranta viikkojen aikana, vaikka hoidettava olisi ollut viikonkin tuona ajankohtana hoidossa). Myös palvelusetelillä kotiin annettavat omaishoitajien vapaapäivät lasketaan seuranta viikkojen ajalta. Omaishoidon tuen tuotteet ja toiminnot hyväksyttiin sellaisena, kun ne oli aikaisemmin esitetty.
- 6 Pirkko Viljanmaa esitteli omaishoidontuesta laatimansa esitteen, joka tulee internetiin kaikkien saataville.
7. Seuraava kokoontuminen viikolla 49, torstaina 7.12.2006 klo 12.00-15.00. Paikka entinen Terv. keskus, Ryhmätila 3 kerros. Kajaani

Omaishoidontuen kehittäminen Kainuussa

MUISTIO 7.12.2006

Läsnä: Pirkko Viljanmaa
Pirkko Heikkinen
Pirkko Martikainen
Teija Seppälä
Helga Ojala
Seija Tervonen

Puheenjohtaja Pirkko Viljanmaa
Sihteeri Seija Tervonen

1. Työajanseurantaan ovat kaikki vastanneet ja sovittiin, että seuraavassa seurantajaksossa kaikki laittavat ajan minuutteina. Jokaiselle on palautettu omat tiedot, niihin pitää tehdä korjaukset jos on tarpeen ja ilmoittaa Heikkisen Pirkolle.

Seuraavia asioita, jotka koskevat omaishoidontuen osuutta kotona asumisen palveluista seutu II ja seutu III pitää ilmoittaa Heikkisen Pirkolle .

- vuoden 2006 osalta:
 - palkkamenot
 - vuokrat ja neliöt
 - siivouskulut
 - leasing vuokrat
 - muut palvelut
 - aineet ja tarvikkeet
 - matkakustannukset
(kaikki kustannukset mahd. tarkkaan tai järkevästi ja ihan pieniä ripellyksiä ei tarvitse tehdä)
2. Työaikaseurannassa mukana olleilta kotihoidon tekemät tunnit laskupäiväkirjoista .
Sotainvalidien tekemät tuotot löytyvät Pirkko Jormakalta.
 3. Kohdistustekijöiden määrittely:
Kohdistukset tehdään kahdella tavalla
 - a. Suoraan työajanseurannasta keskiarvo prosentti, kustannukset toiminnoille ja tuotteille.
 - b. Osa suoraan työajanseurannasta saadulla prosentilla ja osa tasajakona toiminnoille ja tuotteille
 - Molemmissa tavoissa osa kustannuksista kohdennetaan suoraan tuotteille

Viljanmaan Pirkolle pitää ilmoittaa seuraavat asiat.

- asiakkaat vuositasona 2005 ja 2006 sekä seuranta viikoilla (eroteltuina 300 €600 €)
- toteutuneet eurot.

Omaishoitajien vapaat omassa yksikössä, palvelusetelillä tai perhehoidossa

Kaikki tiedot toimitetaan tämän vuoden loppuun mennessä.

Pirkko Heikkinen aikoi lähettää tietoa poissaoleville

Sihteeri: Seija Tervonen

Tuotteistamistyöryhmän kokous

Muistio 14.2.2007

Kokoukseen osallistujat:

Kananen Marita
Seppälä Teija
Mulari Raija
Heikkinen Pirkko
Viljanmaa Pirkko

AIKA: 7.2.2007 KLO 12.00-14.30

PAIKKA: Kokoushuone, Satamakatu 2 B toinen kerros, Kajaani

1§ Kokouksen avaus
Pirkko Viljanmaa avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi

2§ Kokouksen puheenjohtajaksi ja sihteeriksi valittiin Pirkko Viljanmaa

3§ Suoritetiedot

Pirkko Heikkinen selvitti tämän hetkisen omaishoidon tuen tuotteistuksen tilanteen ja mitä jatkossa meidän tulee tehdä. Kaikkia omaishoidon tuen päättäjiä pyydetään täyttämään vielä exel-lomakkeelle suoritetiedot ja palauttamaan ne Pirkko Heikkiselle. Pirkko Heikkinen pyytää myös sähköpostilla suoritetiedot kaikilta kokouksesta poissaolevilta. Valtion konttorilta tulevia tuloja ei huomioida tuotteistamisessa tuloiksi. Pirkko Viljanmaa kysyy Sirkku Kyllösen sekä Vuolijoen toimistotyöntekijän ja Teija Seppälä kysyy Paltamon, toimistotyöntekijän palkkatiedot ja prosenttiosuuden työajasta minkä on käyttänyt omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien järjestämiseen ja/tai muuhun omaishoitoon liittyvään työhön.

4§ Kustannuslaskenta
Kustannuslaskennassa Seutu 1 omaishoidon yksikön talousarvioon on laskettu talousarviokustannusten lisäksi Ristijärven ja Vuolijoen omaishoidon tuesta päättävien palkat ja Pirkko Jormakan palkasta

6 %. Seutu 2 ja 3 talousarviokustannuksiin on laskettu omaishoidon tuesta vastaavien palkat ja prosenttiosuus toimistotyöntekijöiden palkoista. Sekä maakunnan että soten hallinnon vyörytyserät otetaan laskennassa huomioon.

Kotihoidon palveluseteli on ollut käytössä vain Kajaanin omaishoitajilla ja se huomioidaan myös kustannuslaskennassa.

- 5§ Hinnan laskenta/ kohdistustekijät
Sovittiin, että kustannusten kohdistamisessa toiminnoille ja tuotteille käytetään seuraavia kohdistustekijöitä. Toiminnoille kohdistetaan kaikki kustannukset työajanseurannasta saatujen %-osuuksien suhteessa. Tuotteille kustannukset kohdistetaan siten, että osa kustannukset kohdistetaan työajanseurannasta saatujen %-osuuksien mukaan. Kotihoidon kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteille tehostettu omaishoito ja valvottu omaishoito suoritustietojen mukaisesti sekä omaishoitajan vapaan kustannukset kohdistetaan niille tuotteille, joilla vapaa on hoidettu. Tuotekustannukset lasketaan seuraavasti:
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki; €päätös ja €asiakas
Valvotun hoidon omaishoidon tuki; €päätös ja €asiakas
Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat; €hoitovrk
Omaishoitajan vapaa/perhehoito; €hoitovrk
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli; €asiakas ja €päätös
- 6§ Kotihoito-palveluseteli asiakasmäärät
Kotihoidon palveluseteli asiakasmäärät ja siihen liittyvät asiat ilmoittaa Pirkko Viljanmaa Pirkko Heikkiselle
- 7§ Muut asiat, seuraava kokous

Seuraava työajanseuranta on viikoilla **21** ja **22** (21.5.-1.6.2007)
Seuraava kokous on 27.3.2007 klo 13.30-16.00
- 8§ Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 15.00

Pirkko Viljanmaa
puh.joht. ja sihteeri

Kainuun maakunta –kuntayhtymä

MUISTIO 4/2007

Sosiaali- ja terveystoimi

16.5.2007

OMAISHOIDON TUEN KEHITTÄMINEN KAINUUSSA-HANKE

Omaishoidon tukeen osallistuvat työntekijät

1. Pirkko Viljanmaa avasi kokouksen ja toivotti kokoukseen osallistujat tervetulleiksi
2. Kokoukseen valittiin puheenjohtajaksi ja sihteeriksi Pirkko Viljanmaa
3. Omaishoidon tuen tuotteistamisessa on seuraava työajanseuranta viikoilla 21 ja 22 paitsi Aija-Sisko Hakkaraisella ja Hannele Hyttisellä viikoilla 23 ja 24. Pirkko Heikkinen esitteli lomakkeen täyttöohjeet ja lomakkeen.
 - molemmille viikoille täytetään oma lomake.
 - työajan seuranta merkitään 5 minuutin tarkkuudella
 - taukoja ei merkitä
 - lomake lähetetään Pirkko Heikkiselle liitetiedostona sähköpostissa

Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien ajalta ei tarvitse laskea vapaapäivien määrän toteutumista kuntayhtymän omista hoivayksiköistä, eikä palvelusetelillä järjestettäviä vapaita. Vapaapäivien määrään ei oletettavasti ole tullut suuria muutoksia edelliseen kertaan verrattuna, joten voidaan käyttää edellisen jakson määriä laskennassa. Kotihoidon palvelun tuntimäärät otetaan huomioon työajanseurantajaksoilta.

5. Seutu 2 ja 3:n työajanseurannassa olevat työntekijät ilmoittavat Pirkko Heikkiselle mitä kustannuksia otetaan huomioon omaishoidon osalta
6. Muut asiat
Seuraava kokous on sovittiin pidettäväksi 16.8.2007 klo 12.00-15.00
7. Kokous päättyi klo 13.30

Pirkko Viljanmaa

sihteeri ja puheenjohtaja

Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa –hanke palaveri to.16.8.2007, klo.12-13.30
Läsnä: Teija Seppälä, Helga Ojala, Aino Häkkinen, Seija Tervonen (poistui klo.13), Pirkko Viljanmaa, Marita Kananen (tuli myöhemmin) ja Ulla Juntunen sekä Pirkko Heikkinen

1. Pirkko Viljanmaa avasi kokouksen ja valittiin puheenjohtaja ja sihteeri.
2. Pirkko Heikkinen kertoi OHT.n touko-kesäkuussa suoritetusta työajanseurannasta, jossa oli mukana 14 työntekijää. Joidenkin osalta viikkotyöajassa oli vielä korjattavaa ja Pirkko korjaa tiedot sekä lähettää sitten yhteisen yhteenvedon jokaiselle työajanseurannassa mukana olleelle. Vuosilomat vaikuttivat joidenkin tuloksiin. Sovittiin, että niiden osalta, jotka olivat mukana myöskin marraskuun 2006 työajanseurannassa, Pirkko Heikkinen laskee kahden työajanseurannan keskiarvon mukaan yhteenvetoon.
3. Syyskuussa Pirkko Heikkinen esittelee työajanseurannan tulokset ohjausryhmälle. Laskenta ja loppuraportti tulee olla valmis marraskuun loppuun mennessä.
4. Pirkko Heikkisen toimipiste on siirtynyt Suomussalmelta Kajaaniin os. Kauppakatu 1.
5. Työntekijöiden vuoden 2006 palkkatiedot ovat laskennan pohjana niillä, joiden kustannukset ovat kotona asumisen palveluissa. Nämä tiedot ovat jo Pirkko Heikkisellä.
6. Pirkko Viljanmaa kertoi OHT.n keskittämiskyselyn tuloksista, niitä voi kysyä Pirkolta.
7. Kokouksen lopetus.

Muistion laati Ulla Juntunen, palveluohjaaja, seuti 1.

OMAISHOIDON TUEN KEHITTÄMINEN KAINUUSSA-HANKE

Vanhuspalvelujen omaishoidon tuen tuotteistaminen

TOIMINTOJEN MÄÄRITTELY

ASIAKASPROSESSI

Välilliseen- ja välittömään asiakasprosessiin kohdistuvaa työaikaa seurataan sekä tuotteille kohdentuvasti ja kohdentamattomasti.

Välitön asiakasprosessi: Asiakas itse paikalla

Yksilötyö: Henkilökohtainen tapaaminen asiakkaan luona yhdessä työparin kanssa (työpari yleensä ensikäynnillä ja työparina on esim.vanhustyön sos.työntekijä, kotihoidon työntekijä) joka sisältää keskustelun, ohjauksen, neuvonnan, henkisen tuen ja asioista sopimisen joka voi tapahtua asiakkaan kotona, palveluyksikössä tai muualla. Sisältää palvelu- ja hoitosuunnitelman laadinnan, johon kuuluu hoidon suunnittelu, hoidon toteutuksen järjestäminen, arviointi ja seuranta, sekä hoitajan lakisääteisen vapaan järjestäminen.

Yksilötyö 2: Kotona tapahtuva hoiva-apu, joka sisältää henkilökohtaista asiakkaan auttamista päivittäisissä toiminnoissa, kuten henkilökohtaisessa hygieniassa, WC-käynneillä, siirtymissä/liikkumisessa, ruokailussa, lääkehuollossa, ulkoilussa, kodin ulkopuolisessa asiointissa ym. auttamista. Omaishoitajan ja hoidettavan henkinen tuki. (Työn suorittajina: lähihoitaja ja työllisyysvaroin palkattu seutu 1 alueella ja muilla alueilla kotihoito)

Verkostotyö: Asiakkaan, perheen ja muun viranomaisen sekä asiakkaan läheisverkostoon kuuluvien henkilöiden kanssa tehtävä yhteistyö.

Välillinen asiakasprosessi: asiakas ei ole itse paikalla

Asioiden suunnittelu, valmistelu, selvittäminen ja dokumentointi. asiakasprosessin toteuttamiseen kuuluva työ, esim. asiakirjoihin perehtyminen, toimenpiteiden suunnittelu, neuvottelujen valmistelu, kutsujen , selvityspyyntöjen, suunnitelmien, lausuntojen ja asiakaskertomuksen kirjaaminen.

Päätöksenteko, toimeenpanon seuranta ja arviointi:
sisältää esimerkiksi hakemuksen käsittelyn, päätökseen perustuvien asiakkaan toimittamien selvitysten tarkastamisen, jatkokäsittelyn ja rahojen maksun, toimeenpanoon liittyvien suunnitelmien toteutumisen, seurannan sekä asiakasprosessin toteutumisen arvioinnin. Sisältää myös asiakkaalle tiedottamisen päätöksiin ja toimintaan liittyvissä asioissa.

Yhteistyö/verkostotyö: sisältää asiakasprosessin toteuttamiseksi järjestetyt neuvottelut ja muut yhteistyökontaktit, joka sisältää asiakasraportoinnin ja tiedottamisen, joissa asiakas ei ole paikalla

Puhelimitse tai sähköpostilla tapahtuvan asiakasprosessiin kuuluvan työn sekä puhelimitse annetun ohjauksen, neuvonnan ja konsultoinnin

Resurssien valmistelu ja ylläpito, johon kuuluu henkilöstöresurssit, tila- ja välinehuolto ja tilaukset
Odottelu ja etsiminen: toiminta (toisen työntekijän), informaatio ja asiakastieto.

Yksikön huoltoon ja siisteyteen liittyvät tehtävät

Yksikön valvontaan ja turvallisuuteen liittyvät tehtävät, johon kuuluu turvalaitteiston huolto ja kunnossapito.

VÄLILLISET TOIMINNOT

HALLINTO

Henkilöstöhallinto: ao. lainsäädäntöön liittyvä valmistelu ja toimeenpano, työajansuunnittelu, rekrytointi, henkilöstöön liittyvä päätöksenteko ja toimeenpano sekä kehityskeskustelut.

Taloushallinto: ao. lainsäädäntöön liittyvä valmistelu ja toimeenpano, materiaalihankinnat, kirjanpito ja maksuliikenne, talousarvion laadinta ja seuranta sekä muut talouteen liittyvät työt, asiakaslaskutukseen liittyvät tehtävät.

Asiakas- ja potilashallinto: ao. lainsäädäntöön liittyvä valmistelu ja toimeenpano, valitusten ja muistutusten käsittely, palveluiden ja hoidon saatavuuden järjestäminen, sisältää esim. sulkuihin liittyvät työt

Yleishallinto: ao. lainsäädäntöön liittyvä valmistelu ja toimeenpano, tilastointi ja raportointi sekä muu yksikössä tapahtuva hallinto, jota ei ole mainittu edellä.

SUUNNITTELU JA KEHITTÄMINEN (Yksiköiden ja toiminnan suunnittelua, sisältää niihin liittyvät kokoukset)

Projektit: erilaiset projektit organisaatiossa.

Muu suunnittelu ja kehittäminen: kaikki muu suunnitteluun ja kehittämiseen liittyvä työ esim. laadun kehittäminen ja sen hallintaan liittyvä työskentely.

KOKOUKSET, PALAVERIT JA TYÖRYHMÄT

Johtoryhmät, esimieskokoukset, yksikkö-/ työpaikkakokoukset sisältäen matkat kokouksiin.

YHTEISTYÖ

Ulkoiset sidosryhmät: yhteistyö Kainuun maakunta-kuntayhtymän organisaation ulkopuolisten tahojen kanssa.

Sisäiset sidosryhmät: yhteistyö Kainuun maakunta-kuntayhtymän organisaatioon kuuluvien tahojen kanssa.

KOULUTUS, OHJAUS JA PEREHDYTTÄMINEN

Koulutukset: sekä ulkoinen ja sisäinen koulutus mukaan lukien kouluttajana työskentelyn sisältäen matkat koulutukseen.

Perehdyttäminen: perehdyttäminen työpaikalla.

Opiskeliijaohjaus: opiskelijan ohjaus ja sen arviointi.

VIESTINTÄ JA TIEDOTUS (yksikön yleiseen toimintaan liittyvä viestintä ja tiedotus)

Puhelin: puhelimella tapahtuva viestintä ja tiedottaminen

Posti ja sähköposti: postin käsittely ja sähköpostilla tapahtuva viestintä ja tiedottaminen.

Muu: muu kuin puhelimella ja sähköpostilla tapahtuva viestintä ja tiedottaminen, tiedotteiden laadinta, palveluntuottajaluettelon laadinta ja ylläpito.

MUUT TOIMINNOT

Matkat: siirtyminen toimipisteiden välillä, sisältää työtehtäviin liittyvät siirtymiset. Ei sisällä työmatkoja työstä kotiin ja päivänvastoin.

Muu työ: työapu, joka ei kohdistu omaan yksikköön vaan toimialan johonkin toiseen yksikköön esim. muistineuvola, vammaispalvelun työntekijän kanssa käydyt vammaispalvelun asiakkaiden kotikäynnit, kotihoidon asiakaskäynnit.

Muut: ei liity omaishoitoon se toiminta, jolle ei löydy omaa toimintoa, määrittelee mitä työaika olet seurannut toiminnoille muut. Palveluseteli muille, kuin omaishoidon asiakkaille. (Palvelusetelin voi myöntää myös yksin asuvalle ikäihmiselle tai pariskunnalle, joilla ei ole omaishoidon tuen sopimusta). Palvelusetelin arvo on 22 €/tunti, josta asiakas maksaa asiakasmaksulaissa määritellyn omavastuuosuuden.

OMAISHOIDON TUEN KEHITTÄMINEN KAINUUSSA-HANKE

Vanhuspalvelujen omaishoidon tuen tuotteistus

TUOTEMÄÄRITTELY OMAISHOIDOSSA

TUOTTEET:

1. Tehostetun hoidon omaishoidon tuki

Omaishoidon tuen ylin maksuluokka, omaishoitajalle rahana maksettava palkkio 621€kk (

Myöntämisperusteet: Hoidettava tarvitsee kokopäiväistä, ympärivuorokautista avustamista ja läsnäoloa on täysin autettava kaikissa päivittäisissä toiminnoissa.

Hoidettava voi olla dementoitunut ja vaatii jatkuvaa valvontaa muistamattomuuden ja levottomuuden takia.

Hoidettava tarvitsee runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja on täysin autettava kaikissa päivittäisissä toiminnoissa ympärivuorokautisesti

Hoidettava voi olla myös mielenterveyskuntoutuja, jonka kotona hoitaminen on vaativaa (esim. väkivaltaisuus, voimakkaat harhat, itsetuhoinen käyttäytyminen)

Hoidettava voi olla saattohoitovaiheessa tai on äkillisen vaikean sairauden tai vammautumisen vuoksi täysin avuton

Hoitaja on raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä työtä tai päätoimista opiskelua

Hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäisiä suurempia tuloja, oikeutta sairausvakuutuslain(1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan tai oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/200?) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen

Maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa palvelutarpeen mukaan enintään 40 tuntia kuukaudessa

2. Valvotun hoidon omaishoidon tuki

Omaishoidon tuen alin maksuluokka, omaishoitajalle rahana maksettava palkkio 311 €kk

Myöntämisperusteet: Hoidettava on pitkäaikaissairas, vammainen tai vanhus, joka tarvitsee runsaasti apua päivittäisissä toiminnoissa (esim. ruokailussa, pukeutumisessa, liikkumisessa, WC-käynneillä)

Hoidettava on pääsääntöisesti orientoitunut ajan ja paikan suhteen ja hän voi olla osan päivästä yksin, hän tarvitse jatkuvaa valvontaa eikä ympärivuorokautista avustamista

Ulkopuolinen asiointi ja taloustyöt eivät riitä omaishoidon tuen myöntämisperusteeksi

Maksullista kotihoidon palvelua voidaan antaa enintään 30 tuntia kuukaudessa.

Lisäksi: kielteiset päätökset omaishoidon tuesta.

3. Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaishoitopaikat

Kainuun maakunta-kuntayhtymän kanssa sopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus pitää lakisääteistä vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla useampia vapaapäiviä

Omaishoitajan vapaat järjestetään maakunnallisesti siten, että kullakin seudulla käytetään avohoidon lyhytaikaishoitopaikkoja tai terveyskeskuksen vuodeosastoa tai muita maakunnan hyväksymiä hoitopalveluja.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän lyhytaikaishoitopaikat, jotka mahdollistavat omaishoitajien vapaat:

Hyrnsalmi: hoivakoti Tyynelä ja terveysaseman hoivaosasto. **Kajaani:** Tervakartano. **Kuhmo:** hoivakoti ja ta:n vuodeosasto. **Paltamo:** hoitokoti ja ta:n vuodeosasto. **Puolanka:** Koivuranta ja ta:n hoivaosasto. **Ristijärvi:** hoivayksikkö. **Sotkamo:** Himmeli ja ta:n vuodeosasto. **Suomussalmi:** vuodeosasto 2 ja Kurimo. **Vuolijoki:** Emma-koti ja tk:n hoivaosasto

4. Omaishoitajan vapaa/ perhehoito

Hyrnsalmi, Kajaani ja Suomussalmi, vanhusten perhehoito

Perhehoidolla tarkoitetaan toimintaa, jossa yksityinen henkilö sitoutuu hoitamaan perhehoitoa tarvitsevaa henkilöä sekä turvaamaan tämän tarpeenmukaisen hoivan ja huolenpidon.

Perhehoitajan ja Kainuun-maakunta kuntayhtymän välille tehdään toimeksiantosopimus, jossa sovitaan perhehoitajan palkkiot, kulukorvaukset, perhehoitajan vapaat ym.asiat perhehoitajalain (312/1992) 4§:n mukaisesti.

Tilapäinen perhehoito on yksi vaihtoehto omaishoitajan vapaan järjestelyyn ja se kattaa ympärivuorokautisen hoiva-avun, aterian, siivouksen ja vaatehuoltopalvelun sekä virkistystoiminnan. Kainuun maakunta –kuntayhtymän alueella on vanhusten perhehoitotoimintaa Seutu 3:lla, **Hyrnsalmella.**

5. Omaishoitajan vapaa/ palveluseteli

Palveluseteli voidaan myöntää maakunnan alueella asuvien vanhusten ja pitkäaikaissairaiden kotona annettavien palvelujen ostamiseen kuntayhtymän hyväksymiltä yksityisiltä palveluseteliyrittäjiltä. Kuntayhtymän valtuuttama viranhaltija arvioi asiakkaan palvelutarpeen ja myöntää palvelusetelin. Palvelusetelin myöntämisessä otetaan huomioon asiakkaan yksilökohtaisen palvelun ja hoidon tarve. Palvelusetelin käyttöönotto vahvistaa asiakkaan asemaa, koska asiakas saa lisää valinnanmahdollisuuksia voidessaan valita mieleisensä palveluntuottajan. Palveluseteli voidaan myöntää asiakkaalle, joka kykenee itse käyttämään valinnanvapauttaan sekä arvioimaan ja valvomaan saamansa palvelun määrää ja sisältöä tai hänellä on edustaja, joka hoitaa edellä mainittuja tehtäviä.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt, että palvelusetelin voi myöntää omaishoitajan lakisääteisen vapaan järjestämiseksi palveluseteliyrittäjiksi hyväksymissään yksityisissä hoivaa ja hoitoa tuottavissa yksiköissä.

Palvelusetelin arvo määräytyy Kainuun maakunta-kuntayhtymän hyväksymien palveluseteliyrittäjien ilmoittamien vuorokausihintojen mukaan. Asiakkaan omavastuuosuus on asiakasmaksulain mukaan 9€/vrk.

Omaishoitaja voi halutessaan vaihtaa lakisääteisen vapaansa ns. päivävapaaseen. Tällöin hoito voi tapahtua kotona ja palvelusetelin arvo on 100 €/vuorokausi josta asiakkaan omavastuuosuus on 9€/vrk.

Kainuun maakunta-kuntayhtymän hyväksymät yksityiset palveluseteliyrittäjien hoivakodit:

Kajaani: Invaliidiliiton asumispalvelut, Palvelukoti Onni ja Minnan hoitokoti **Kuhmo:** Kalevalan kuntoutuskoti, **Ristijärvi:** Ristilepo ky. (Majakka ja Satama) **Sotkamo:** Sinivakka. **Suomussalmi:** Betania lastenkodin säätiö.

SUORITTEET

Liite 9

Omaishoidon tuki	Päätösten määrä v 2006	Asiakasmäärä v 2006		Yhteensä
		Tehostettu	Valvottu	
Kajaani	228	39	182	221
Paltamo	32	7	21	28
Ristijärvi	25	10	13	23
Vuolijoki	27	4	15	19
Kuhmo	104	30	62	92
Sotkamo	102	25	77	102
Hyrnsalmi	44	8	36	44
Puolanka	50	10	40	50
Suomussalmi	105	31	64	95
KAIKKI YHTEENSÄ	717	164	510	674

Omaishoitajien vapaat/ maakunnan omat hoiva/hoitoyksiköt	Asiakasmäärä v 2006			Vrk-määrä v 2006
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä	
Kajaani	37	31	68	848
Paltamo	4	7	11	137
Ristijärvi	2	5	7	114
Vuolijoki	1	3	4	96
Kuhmo	9	13	22	350
Sotkamo	13	18	31	401
Hyrnsalmi	7	2	9	158
Puolanka	6	13	19	283
Suomussalmi	25	13	38	582
KAIKKI YHTEENSÄ	104	105	209	2969

Omaishoitajien vapaat/ perhehoito	Asiakasmäärä v 2006	Vrk-määrä v 2006
Kajaani		
Paltamo		
Ristijärvi		
Vuolijoki		
Kuhmo		
Sotkamo		
Hyrnsalmi	4	34
Puolanka		
Suomussalmi		

Omaishoitajien vapaat/ palveluseteli	Asiakasmäärä vuonna 2006		
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä
Kajaani	17	23	40
Paltamo	3	0	3
Ristijärvi	2	0	2
Vuolijoki	3	2	5
Kuhmo	2	1	3
Sotkamo	2	0	2
Hyrnsalmi	0	0	0
Puolanka	1	1	2
Suomussalmi	1	0	1
KAIKKI YHTEENSÄ	31	27	58

Omaishoitajien vapaat/ palveluseteli	Päätösten määrä/ v2006		
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä
Kajaani	17	23	40
Paltamo	3	0	3
Ristijärvi	2	0	2
Vuolijoki	3	2	5
Kuhmo	5	3	8
Sotkamo	2	0	2
Hyrnsalmi	0	0	0
Puolanka	4	3	7
Suomussalmi	1	0	1
KAIKKI YHTEENSÄ	37	31	68

Kotihoito; seurantajakso	Tuntimäärä/ seurantaviikot			Tuntimäärä/ Vuosi	Asiakasmäärät 2006		
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä		Tehostettu	Valvottu	Yhteensä
Kajaani	23,05	46	69,05	1795,3	11	22	33
Paltamo	1,35	2,2	3,55	92,3	3	3	6
Ristijärvi	30	16,4	46,4	1206,4	6	4	10
Vuolijoki	15	11	26	676	5	5	10
Kuhmo *	22,1	43,2	65,3	2213	4	11	15
Sotkamo	63	30	93	2418	6	10	16
Hyrnsalmi	3	2	5	130	5	22	27
Puolanka	6,1	25,3	31,4	816,4	3	11	14
Suomussalmi	95,1	70,1	165,2	4295,2	24	26	50
YHTEENSÄ	259	247	506	13 643	67	114	181
H/VUOSI	6 734	6 422					

* kolmen asiakkaan luona ei ole käyty seurantajaksolla;
Olen kuitenkin heidän tunnit laskenut tuntimäärä/vuosi kohtaan
ja asiakasmäärä v 2006 kohtaan

Palveluseteli,hoivapalvelut	Tuntimäärä kk			Tuntimäärä Vuosi	Asiakasmäärät v2006		
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä		Tehostettu	Valvottu	Yhteensä
Kajaani	381	160	541	3787	11	22	33

Liite 11

OHJE OMAISHOIDON TUEN TYÖAJANSEURANTALOMAKKEEN TÄYTTÄMISEEN 18.05.2007

Lomakkeen täyttöohjeet:

Omaishoidon tuoteistuksessa apuna käytettävä ajankäytön seuranta sisältää kaksi lomaketta. Molemmille työajan seurantaviikoille oma lomake.

Työajanseurantalomakkeiden mukana lähetetään tuotteet ja toiminnot määriteltynä. Toimintojen määrittelyt löytyvät myöskin työajanseurantalomakkeesta toiminnon oikeassa ylänurkassa olevasta kolmiosta. Kolmio näkyy vain tietokoneella, mutta ei paperille tulostettaessa.

Työntekijä merkitsee lomakkeeseen nimensä, työyksikkönsä sekä numeroin että sanallisesti sekä ammattinimikkeensä.

Ajankäyttöä seurataan **minuutteina 5 minuutin tarkkuudella** ja lomakkeisiin merkitään todellinen ajankäyttö.

Tauot eivät seurannassa näy.

Voitte kerätä viikon tiedot paperille ja listata ne sitten kerralla excel-lomakkeelle, jonka toimitatte työajanseurantajakson jälkeen sähköpostin liitetiedostona Pirkko Heikkiselle.

Otantaviikko:

Työajanseuran toteutetaan viikoilla 21 ja 22, paitsi Aija-Sisko Hakkarainen ja Hannele Hyttinen viikoilla 23 ja 24.

Työajanseurannassa eivät ole mukana kotihoidon eivätkä perhepalvelujen henkilöstö. Kotihoidon henkilöstön käyttämän työajan (työtunnit) keräävät työajanseurannassa mukana olevat omaishoidon henkilöt seurantaviikoilta kotihoidon asiakaslaskutuksen toteumista. Samoin kerätään palvelusetelillä annettu hoivapalvelu omaishoidon asiakkaille.

Työajanseurantaan liittyvissä ongelmatilanteissa ottakaa yhteys joko Pirkko Viljanmaahan puh 044-7970273 tai Pirkko Heikkiseen puh 044-7970185.

TYÖAJANSEURANNAN TULOKSET																
								1.10.2007/ph								Liite 12
	Ajankäyttö min/viikko ka															
Toiminnot	Osastosihteeri ASH	Toimistosihteeri HS	Kotihoidon ohjaaja RM	Osaston hoitaja ka RA	Kotipalveluohjaaja AH	Palvelusihteeri RS	Toimistoapulainen HH	Kotihoidon ohjaaja HO	Sosiaaliohjaaja ka MK	Vastaava hoitaja RH	Hoitoapulainen ka SH	Omaishoidon tuen päällikkö ka TS	Kotihoidon ohjaaja ka ST	Lähihoitaja ka RA	Ohjaaja PM	Keskiarvo min /vko
Asiakasprosessi	48	41	0	382	59	0	15	15	1 147	60	1 764	668	184	1 809	1 438	509
Välitön asiakasprosessi	0	18	0	284	49	0	0	15	939	60	1 754	394	145	1 438	665	384
Yksilötyö	0	18	0	260	38	0	0	15	863	60	0	379	145	75	570	162
Yksilötyö 2	0	0	0	0	8	0	0	0	38	0	1 754	0	0	1 363	0	211
Verkostotyö	0	0	0	24	3	0	0	0	38	0	0	15	0	0	95	12
Välillinen asiakasprosessi	48	23	0	98	10	0	15	0	208	0	10	274	39	371	773	125
Hallinto	143	65	0	24	28	231	0	46	0	0	0	150	28	0	8	48
Henkilöstöhallinto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	15	0	0	4
Taloushallinto	135	65	0	0	8	173	0	8	0	0	0	45	13	0	0	30
Asiakas- ja potilashallinto	0	0	0	15	20	58	0	0	0	0	0	0	0	0	8	7
Yleishallinto	8	0	0	9	0	0	0	38	0	0	0	60	0	0	0	8
Suunnittelu ja kehittäminen	28	0	0	30	0	0	0	53	30	0	0	34	0	0	220	26
Projektit	28	0	0	30	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	5
Muu suunnittelu ja kehittäminen	0	0	0	0	0	0	0	38	30	0	0	34	0	0	220	21
Kokoukset, palaverit ja työryhmät	0	0	0	0	0	0	0	0	38	0	0	45	0	0	65	10
Yhteistyö	0	0	0	18	0	0	0	765	30	0	0	16	0	0	103	62
Ulkoiset sidosryhmät	0	0	0	0	0	0	0	765	15	0	0	8	0	0	103	59
Sisäiset sidosryhmät	0	0	0	18	0	0	0	0	15	0	0	8	0	0	0	3
Koulutus, ohjaus ja perehdyttäminen	0	0	0	118	0	0	0	0	23	0	0	98	0	60	0	20
Koulutukset	0	0	0	118	0	0	0	0	23	0	0	98	0	60	0	20
Perehdyttäminen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opiskelijaohjaus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viestintä ja tiedotus	3	0	20	137	15	0	0	0	208	35	8	180	21	44	278	63
Puhelin	3	0	20	101	15	0	0	0	170	35	4	154	21	30	118	45
Posti ja sähköposti	0	0	0	25	0	0	0	0	38	0	4	26	0	14	50	10
Muu	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110	8
Muut toiminnot	2 230	2 070	2 275	1 591	2 948	1 945	1 290	1 625	711	2 035	227	668	1 942	354	90	1 467
Matkat	0	0	0	116	0	0	0	0	150	20	169	94	6	174	90	55
Muut työ	60	0	0	0	0	0	0	75	88	0	58	38	0	0	0	21
Muut	2 170	2 070	2 275	1 475	2 948	1 945	1 290	1 550	473	2 015	0	536	1 936	180	0	1 391
YHTEENSÄ MINUUTTIA	2 452	2 176	2 295	2 300	3 050	2 176	1 305	2 504	2 187	2 130	1 999	1 859	2 175	2 267	2 202	2 205
YHTEENSÄ TUNTIA	40,87	36,27	38,25	38,33	50,83	36,27	21,75	41,73	36,45	35,50	33,32	30,98	36,25	37,78	36,70	36,75

																	Liite 13
Ajankäyttö %/viikko ka																	
Toiminnot	Osastosihteeri ASH	Toimistosihiteeri HS	Kotihoidon ohjaaja RM	Osaston hoitaja ka RA	Kotipalvelu ohjaaja AH	Palvelusihiteeri RS	Toimistopuolainen HH	Kotihoidon ohjaaja HO	Sosiaaliohjaaja ka MK	vastaava hoitaja RH	Hoitoapuainen ka SH	Omaisneuvon tuen päällikkö TS	Kotihoidon ohjaaja ka ST	Lainnehoitaja ka RA	Ohjaaja PM	Keskiarvo % /vko	
Asiakasprosessi	1,9	1,8	0,0	16,5	1,8	0,0	1,1	0,6	52,3	2,8	88,0	33,2	8,5	79,8	65,3	23,6	
Välitön asiakasprosessi	0,0	0,8	0,0	12,3	1,5	0,0	0,0	0,6	42,9	2,8	87,5	19,8	6,7	63,4	30,2	17,9	
Yksilötyö	0,0	0,8	0,0	11,3	1,2	0,0	0,0	0,6	39,5	2,8	0,0	19,1	6,7	3,3	25,9	7,4	
Yksilötyö 2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	87,5	0,0	0,0	60,1	0,0	10,0	
Verkostotyö	0,0	0,0	0,0	1,0	0,1	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	4,3	0,5	
Väillinen asiakasprosessi	1,9	1,0	0,0	4,2	0,3	0,0	1,1	0,0	9,4	0,0	0,5	13,4	1,8	16,4	35,1	5,7	
Hallinto	5,8	3,0	0,0	1,0	0,9	10,5	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	7,7	1,3	0,0	0,3	2,2	
Henkilöstöhallinto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	0,7	0,0	0,0	0,2	
Taloushallinto	5,5	3,0	0,0	0,0	0,2	7,9	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	2,5	0,6	0,0	0,0	1,3	
Asiakas- ja potilashallinto	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	
Yleishallinto	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0	0,3	
Suunnittelu ja kehittäminen	1,1	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	2,1	1,3	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	10,0	1,2	
Projektit	1,1	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	
Muu suunnittelu ja kehittäminen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,3	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	10,0	1,0	
Kokoukset, palaverit ja työryhmät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	2,5	0,0	0,0	3,0	0,5	
Yhteistyö	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	30,6	1,3	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	4,7	2,5	
Ulkoiset sidosryhmät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,6	0,6	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	4,7	2,4	
Sisäiset sidosryhmät	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	
Koulutus, ohjaus ja perehdyttäminen	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	5,9	0,0	2,6	0,0	1,0	
Koulutukset	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	5,9	0,0	2,6	0,0	1,0	
Perehdyttäminen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Opiskelijaohjaus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Viestintä ja tiedotus	0,1	0,0	0,9	6,0	0,5	0,0	0,0	0,0	9,4	1,6	0,4	9,2	1,0	1,9	12,6	2,9	
Puhelin	0,1	0,0	0,9	4,4	0,5	0,0	0,0	0,0	7,7	1,6	0,2	7,7	1,0	1,3	5,3	2,0	
Posti ja sähköposti	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	0,2	1,5	0,0	0,6	2,3	0,5	
Muu	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,4	
Muut toiminnot	91,1	95,2	99,1	69,3	96,8	89,5	98,9	64,9	33,2	95,6	11,6	38,9	89,3	15,7	4,1	66,2	
Matkat	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	0,9	8,5	4,9	0,3	7,7	4,1	2,5	
Muut työ	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,9	0,0	3,1	1,7	0,0	0,0	0,0	0,9	
Muut	88,7	95,2	99,1	64,2	96,8	89,5	98,9	61,9	22,6	94,7	0,0	32,3	89,0	7,9	0,0	62,7	
YHTEENSÄ %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

																Liite 14
Ajankäyttö min/viikko ka																
Tuotteet	Osastosihteeri ASH	Toimistosihteeri HS	Kotihoidon ohjaaja RM	Osaston hoitaja ka RA	Kotipalveluohjaaja AH	Palvelusihteeri RS	Toimistopulainen HH	Kotihoidon ohjaaja HO	Sosiaali ohjaaja ka MK	Vastaava hoitaja RH	Hoitoapulainen ka SH	Omaishoidon tuen päällikkö ka TS	Kotihoidon ohjaaja ka ST	Lähihoitaja ka RA	Ohjaaja PM	Keskiarvo min /vko
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki	0	20	0	44	18	15	0	93	173	0	805	176	120	1 550	900	261
Valvotun hoidon omaishoidon tuki	0	85	20	753	73	188	0	860	1 268	115	1 193	885	110	536	1 300	492
Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	280	0	0	3	8	0	0	0	133	0	0	68	5	0	0	33
Omaishoitajan vapaa/perhehoito	0	0	0	0	3	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli	0	0	0	27	0	28	0	0	138	0	0	191	4	0	0	26
Muu kuin omaishoitotyö	2 170	2 070	2 275	1 474	2 948	1 945	1 290	1 550	473	2 015	0	536	1 936	180	0	1 391
	2 450	2 175	2 295	2 301	3 050	2 176	1 305	2 503	2 185	2 130	1 998	1 856	2 175	2 266	2 200	2 204

																Liite 15
Ajankäyttö %/viikko ka																
Tuotteet	Osastosihteeri ASH	Toimistosihteeri HS	Kotihoidon ohjaaja RM	Osaston hoitaja ka RA	Kotipalveluohjaaja AH	Palvelusihteeri RS	Toimistopulainen HH	Kotihoidon ohjaaja HO	Sosiaali ohjaaja ka MK	Vastaava hoitaja RH	Hoitoapulainen ka SH	Omaishoidon tuen päällikkö ka TS	Kotihoidon ohjaaja ka ST	Lähihoitaja ka RA	Ohjaaja PM	Keskiarvo % /vko
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki	0,00	0,92	0,00	1,90	0,57	0,69	0,00	3,70	8,20	0,00	38,20	10,50	5,52	68,40	40,90	11,97
Valvotun hoidon omaishoidon tuki	0,00	3,91	0,87	32,70	2,38	8,62	0,00	34,37	57,10	5,40	61,80	44,10	5,06	23,70	59,10	22,61
Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	11,40	0,00	0,00	0,10	0,25	0,00	0,00	0,00	5,90	0,00	0,00	3,40	0,23	0,00	0,00	1,42
Omaishoitajan vapaa/perhehoito	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	1,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli	0,00	0,00	0,00	1,20	0,00	1,26	0,00	0,00	6,20	0,00	0,00	9,70	0,17	0,00	0,00	1,24
Muu kuin omaishoitotyö	88,60	95,17	99,13	64,10	96,72	89,43	98,85	61,93	22,60	94,60	0,00	32,30	89,02	7,90	0,00	62,69
	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

OMAISHOITO; TUOTTEISTUS	KUSTANNUKSET/VUOSI			23.11.2007	Liite 16
KUSTANNUSLASKENTA	TP 2006				
OMAISHOITO					
RESURSSIT	KUSTANNUSTEKIJÄT	SEUTU I	SEUTU II	SEUTU III	YHTEENSÄ
HENKILÖSTÖ	Kk-palkat	156 825,00	143 104,00	104 055,00	403 984,00
Sosiaaliohjaaja	Tilapäis henk.kunn palkat	16 124,00			16 124,00
Kotipalveluohjaaja	Eläkekulut	36 132,00	35 776,00	26 013,75	97 921,75
Lähihoitaja	Muut henkilösivukulut	6 269,00			6 269,00
ja kotihoitoon budjetoidu omaish.henkilöt		215 350,00	178 880,00	130 068,75	524 298,75
TILAT	Vuokrat ja siivouskulut (sis sähkö,vesi,lämpö, jätehuolto jne)	2 023,00	1 100,00	4 468,00	7 591,00
LAITTEET	Irtaimiston kunnossapito	142,00			142,00
MUUT					
Palvelut	Palvelujen ostot	6 479,00			6 479,00
Matkakustannukset		756,00	3 115,00	3 256,00	7 127,00
Tarvikkeet	Aineet, tarvikkeet ja tavarat luk.ottamatta irtaimisto kunnossapitoa	836,00	520,00	687,00	2 043,00
VÄLITTÖMÄT MENOT YHT		225 586,00	183 615,00	138 479,75	547 680,75
VYÖRYTYSERÄT					
Hallintopalvelut					
Henk.palvelut					
Talouspalvelut					
Tietohallintopalv					
Yhteensä		4 962,89	4 039,53	3 046,55	12 048,98
Soten hallinto		5 865,24	4 773,99	3 600,47	14 239,70
Vapan hallinto		1 872,36	1 524,00	1 149,38	4 545,75
PÄÄOMAKUSTANNUKSET	Sumupoistot	1 140,00			1 140,00
KUSTANNUKSET YHT		239 426,49	193 952,52	146 276,16	579 655,18
Avustukset	Omaishoidon tuki	959 233,00	664 136,00	631 451,00	2 254 820,00
KuEI 17,1 %		0,00	58 824,29	57 907,37	116 731,65
Tapaturmavakuutus 0,29 %		0,00	1 074,81	1 149,68	2 224,49
		959 233,00	724 035,09	690 508,05	2 373 776,14
YHTEENSÄ		1 198 659,49	917 987,62	836 784,21	2 953 431,32
Kotihoidon kustannukset					624 254,65
Maakunnan omien yksiköiden kust					329 440,24
Perhehoito					2 193,00
Palveluseteli					70 200,00
KAIKKI KUSTANNUKSET YHTEENSÄ					3 979 519,21

Kustannusten selvitys:				
Kustannukset ovat vuoden 2006 tilinpäätöskustannuksia.				
Kustannuksissa ovat mukana hallinnon vyörytyskustannukset sovittujen %-osuuksien suhteessa.				
Kustannuksiin on laskettu mukaan kotihoidon kustannukset sekä omaishoitajan vapaan aikana aiheutuneet maakunnan ja ostopalvelujen yksiköiden aiheuttamat kustannukset.				
Seutu I osalta kustannuksiin on laskettu ty 1072200000 "Omaishoito seutu I" kustannukset				
Seutu II ja III arvioitu kotona asumisen palveluista tilat, laitteet ja muut kustannukset.				
Seutu I:llä mukana ovat ta-kustannusten lisäksi Raija Haatajan palkkakuluja sivukuluineen 38.750 €, Raija Mularin palkkakuluja sivukuluineen 36.171 € sekä Hannele Hyttisen palkkakuluja sivukuluineen 28.165 €.				
Matkakustannuksia 756 €.				
Seutu II:lla mukana ovat seuraavat kustannukset:				
Aino Heikkisen palkkakulut sivukuluineen 37.203 €, Seija Tervosen palkkakulut sivukuluineen 39.094 €, Seija K palkkakulut sivukuluineen 37.339 € sekä Pirkko Hyvösen palkkakulut sivukuluineen 40.386 €.				
Heli Seilosen palkkakulut sivukuluineen 24.859€.				
Vuokratulut ja matkakustannukset ovat henkilöstön ilmoituksen mukaan.				
Seutu III:lla mukana ovat seuraavat kustannukset:				
Ritva Aallon palkkakulut sivukuluineen 39.549€, Helga Ojalan palkkakulut sivukuluineen 39.103 € ja Pirkko Martikaisen palkkakulut sivukuluineen 20.238 € sekä Raija Sutisen palkkakulut sivukuluineen 31.180 €.				
Vuokratulut ja matkakustannukset ovat henkilöstön ilmoituksen mukaan.				

						Liite 17
Tapaturmavak 0,29%	Omaishoitajat kaikki 31.12.2006					
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä	Tehostettu %-osuus	Valvottu %-osuus	Yhteensä
Kajaani	25	158	183	13,7	86,3	100,0
Paltamo	2	18	20	10,0	90,0	100,0
Ristijärvi	8	12	20	40,0	60,0	100,0
Vuolijoki	2	15	17	11,8	88,2	100,0
Seutu I	37	203	240	15,4	84,6	100,0
Kuhmo	21	55	76	27,6	72,4	100,0
Sotkamo	15	65	80	18,8	81,3	100,0
Seutu II	36	120	156	23,1	76,9	100,0
Hyrnsalmi	7	31	38	18,4	81,6	100,0
Puolanka	8	34	42	19,0	81,0	100,0
Suomussalmi	17	58	75	22,7	77,3	100,0
Seutu III	32	123	155	20,6	79,4	100,0
KAIKKI YHTEENSÄ	105	446	551	19,1	80,9	100,0
KUEL 17,1 %	Omaishoitajat v1940 jälkeen synt 31.12.2006					
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä	Tehostettu %-osuus	Valvottu %-osuus	Yhteensä
Kajaani	11	75	86	12,8	87,2	100,0
Paltamo	1	7	8	12,5	87,5	100,0
Ristijärvi	3	6	9	33,3	66,7	100,0
Vuolijoki	1	7	8	12,5	87,5	100,0
Seutu I	16	95	111	14,4	85,6	100,0
Kuhmo	6	27	33	18,2	81,8	100,0
Sotkamo	9	43	52	17,3	82,7	100,0
Seutu II	15	70	85	17,6	82,4	100,0
Hyrnsalmi	6	16	22	27,3	72,7	100,0
Puolanka	5	13	18	27,8	72,2	100,0
Suomussalmi	9	27	36	25,0	75,0	100,0
Seutu III	20	56	76	26,3	73,7	100,0
KAIKKI YHTEENSÄ	51	221	272	18,8	81,3	100,0
%-osuus kaik omhoit I	43,2	46,8				
%-osuus kaik omhoit II	41,7	58,3				
%-osuus kaik omhoit III	62,5	45,5				
	Tehostettu	Valvottu	Yhteensä			
Seutu 1	264 028	695 205	959 233			
Seutu 2	260 466	403 670	664 136			
Seutu 3	178 241	453 210	631 451			
Omaishoidon tuen jako	702 735	1 552 085	2 254 820			
Seutu I	0	0	0			
Seutu II	18 558	40 266	58 824			
Seutu III	12 700	45 208	57 907			
KuEl:n jako	31 258	85 474	116 732			
Seutu I	0	0	0			
Seutu II	174	900	1 075			
Seutu III	107	1 043	1 150			
Tapaturmavakuutuksen jako	281	1 943	2 224			
Yhteensä	734 274	1 639 502	2 373 776			

				Liite 18
	Palkkakulut €/v	Matkakulut €/v	Muut kulut, vuokrat yms €/v	Kustannukset yhteensä €/vuosi
Vuolijoki				
Raija Haataja				
Vuosipalkka 31.000 €	31 000	0		
Sivukulut 25 %	7 750			
Yhteensä				38 750
Ristijärvi				
Raija Mulari				
Vuosipalkka 28.937 €	28 937			
Sivukulut 25 %	7 234			
Yhteensä				36 171
Paltamo				
Hannele Hyttinen				
Vuosipalkka 22.532€	22 532			
Sivukulut 25 %	5 633			
Yhteensä				28 165
Kuhmo				
Aino Heikkinen		Kmo/Smo yht	Kmo/Smo yht	
Vuosipalkka 29762 €	29 762	0	0	0
Sivukulut 25 %	7 441			
Yhteensä				37 203
Heli Seilonen				
Vuosipalkka 19887€	19 887			
Sivukulut 25 %	4 972			
Yhteensä				24 859
Sotkamo				
Seija Tervonen				
Vuosipalkka 31.275 €	31 275			
Sivukulut 25 %	7 819			
Yhteensä				39 094
Seija K				
Vuosipalkka 29.871 €	29 871			
Sivukulut 25 %	7 468			
Yhteensä				37 339
Pirkko Hyvönen				
Vuosipalkka 32.309 €	32 309			
Sivukulut 25 %	8 077			
Yhteensä				40 386
Puolanka				
Ritva Aalto				
Vuosipalkka 31.639 €	31 639		0	
Sivukulut 25 %	7 910			
Yhteensä				39 549
Raija Sutinen				
Vuosipalkka 24.944 €	24 944			
Sivukulut 25 %	6 236			
Yhteensä				31 180
Hyrnsalmi				
Helga Ojala				
Vuosipalkka 31.219 €	31 282	0	0	
Sivukulut 25 %	7 821			
Yhteensä				39 103
Suomussalmi				
Pirkko Martikainen				
Vuosipalkka 16.190 €	16 190	0	0	
Sivukulut 25 %	4 048			
100 % omaishoittoon				

KOTIHOIDON AIHEUTTAMAT KUSTANNUKSET						Liite 19		
	H/viikko 1	H/viikko 2	Kotihoidon tuntihinta	Kokonaiskustannus	Vuosi-kustannus			
Seutu I								
Kajaani	34,50	34,50	42,80	2 953,20	76 783,20			
Tehostettu hoito	11,50	11,50	42,80	984,40	25 594,40	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	23,00	23,00	42,80	1 968,80	51 188,80	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Paltamo	1,57	1,57	42,80	134,39	3 494,19			
Tehostettu hoito	0,47	0,47	42,80	40,23	1 046,03	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	1,10	1,10	42,80	94,16	2 448,16	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Ristijärvi	23,20	23,20	42,80	1 985,92	51 633,92			
Tehostettu hoito	15,00	15,00	42,80	1 284,00	33 384,00	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	8,20	8,20	42,80	701,92	18 249,92	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Vuolijoki	13,00	13,00	42,80	1 112,80	28 932,80			
Tehostettu hoito	7,50	7,50	42,80	642,00	16 692,00	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	5,50	5,50	42,80	470,80	12 240,80	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Seutu II								
Kuhmo	32,40	32,40	42,80	2 773,44	72 109,44			
Tehostettu hoito	11,00	11,00	42,80	941,60	24 481,60	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	21,40	21,40	42,80	1 831,84	47 627,84	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Sotkamo	46,30	46,30	42,80	3 963,28	103 045,28			
Tehostettu hoito	31,30	31,30	42,80	2 679,28	69 661,28	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	15,00	15,00	42,80	1 284,00	33 384,00	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Seutu III								
Suomussalmi	82,60	82,60	42,80	7 070,56	183 834,56			
Tehostettu hoito	47,55	47,55	42,80	4 070,28	105 827,28	kustannus kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	35,05	35,05	42,80	3 000,28	78 007,28	kustannus kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Puolanka	15,65	15,73	42,80	1 343,21	34 923,37			
Tehostettu hoito	3,00	3,08	42,80	260,37	6 769,53	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	12,65	12,65	42,80	1 082,84	28 153,84	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Hyrynsalmi	2,30	2,30	42,80	196,88	5 118,88			
Tehostettu hoito	1,30	1,30	42,80	111,28	2 893,28	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
Valvottu hoito	1,00	1,00	42,80	85,60	2 225,60	kustannukset kohdistetaan suoraan tuotteelle		
				Tehostettu hoito yht	286 349,41	45 339,00	331 688,41	
				Valvottu hoito yht	273 526,24	19 040,00	292 566,24	
				Yhteensä	559 875,65		624 254,65	
Ns hoivasetelillä kotihoitoa saaneet omaishoidon asiakkaiden kustannukset on laskettu erikseen seuraavasti:								
Kajaani	h/kk	h/v	Ka-tuntihinta					
Tehostettu	381	2667	17	45 339,00				
Valvottu	160	1120	17	19 040,00				
		3787		64 379,00				

MAAKUNNAN OMIEN YKSIKÖIDEN AIHEUTTAMAT KUSTANNUKSET				Liite 20		
Omaishoitajan vapaan aikana						
Maakunnan omat yksiköt						
	vrk-hinta tp2006 mukaan	vrk-määrä/ vuosi 2006	€/vuosi			
Kajaani	110,96	848	94 094,08			
Paltamo	110,96	137	15 201,52			
Ristijärvi	110,96	114	12 649,44			
Vuolijoki	110,96	96	10 652,16			
Kuhmo	110,96	350	38 836,00			
Sotkamo	110,96	401	44 494,96			
Hyrnsalmi	110,96	158	17 531,68			
Puolanka	110,96	283	31 401,68			
Suomussalmi	110,96	582	64 578,72			
Yhteensä		2 969	329 440,24			
Perhehoito						
Hyrnsalmi	64,50	34	2 193,00			
Palveluseteli						
Kajaani 40 asiakasta	90,00	40	50 400			
Ristijärvi 2 asiakasta	90,00	2	2 520			
Vuolijoki 5 asiakasta	90,00	5	6 300			
Paltamo 3 asiakasta	90,00	3	3 780			
Kuhmo 3 asiakasta	90,00	3	2 700			
Sotkamo 2 asiakasta	90,00	2	1 800			
Puolanka 2 asiakas	90,00	2	1 800			
Ssalmi 1 asiakas	90,00	1	900			
Yhteensä			70 200			
Palvelusetelin vrk-hinnaksi arvioitiin eri hintojen keskiarvo 90,00 €/vrk						
Palvelusetelin asiakasmäärä on koko vuodelta 2006.						
Palvelusetelin käyttäjien arvioitiin käyttävän seteliä 2 krt/kk 7 kk seutu I:llä ja 2 krt/kk 5 kk seuduilla II ja III..						

KUSTANNUKSET TOIMINNOILLE %-OSUUKSIEN SUHTEESSA			Liite 21
		579 655,18	
Toiminnot	Keskiarvo % /vko	Kustannusten jako toiminnoille	
Asiakasprosessi	23,6	136 655,62	
Välitön asiakasprosessi	17,9	103 746,68	
Yksilötyö	7,4	42 960,18	
Yksilötyö 2	10,0	57 907,55	
Verkostotyö	0,5	3 052,85	
Välillinen asiakasprosessi	5,7	32 908,94	
Hallinto	2,2	12 466,45	
Henkilöstöhallinto	0,2	1 194,09	
Taloushallinto	1,3	7 717,14	
Asiakas- ja potilashallinto	0,3	1 661,68	
Yleishallinto	0,3	1 893,54	
Suunnittelu ja kehittäminen	1,2	6 839,93	
Projektit	0,2	1 159,31	
Muu suunnittelu ja kehittäminen	1,0	5 680,62	
Kokoukset, palaverit ja työryhmät	0,5	2 743,70	
Yhteistyö	2,5	14 700,06	
Ulkoiset sidosryhmät	2,4	14 019,93	
Sisäiset sidosryhmät	0,1	680,13	
Koulutus, ohjaus ja perehdyttäminen	1,0	5 603,33	
Koulutukset	1,0	5 603,33	
Perehdyttäminen	0,0	0,00	
Opiskelijaohjaus	0,0	0,00	
Viestintä ja tiedotus	2,9	16 833,19	
Puhelin	2,0	11 871,34	
Posti ja sähköposti	0,5	2 836,45	
Muu	0,4	2 125,40	
Muut toiminnot	66,2	383 812,88	
Matkat	2,5	14 769,61	
Muut työ	0,9	5 448,76	
Muut	62,7	363 594,51	
YHTEENSÄ %	100,0		
KUSTANNUKSET YHT		579 655,16	
Kokonaiskustannuksissa mukana omaishoidon työntekijöiden kokonaispalkkamenot, jotka jakaantuvat tuotteille työajanseurannasta saatujen ka %:n mukaan			

							Liite 22
KUSTANNUKSET KOHDISTETAAN TUOTTEILLE SEKÄ %-OSUUKSIEN SUHTEESSA ETTÄ KOHDISTUS SUORAAN TIETYLLE TUOTTEELLE							
JAETTAVAT KUSTANNUKSET		579 655,18					
Omaishoidon tuki ei ole mukana hallinnon vyörytyksiä laskettaessa							
Tuotteet	Keskiarvo % /vko	Kustannusten jako tuotteille keskiarvo % mukaan	Omaishoidon tuen ja sivukulujen jako tuotteille	Kustannusten jako tuotteille	Kustannukset yhteensä	Tunnit/vrk/ hoitaja/päätös	€/tunti, vrk, hoitaja, päätös
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki	11,96	69 326,76	734 273,90	331 688,41	1 135 289,07		
Omaishoitajien määrä 31.12.2006 105						105	10 812,28
Kotihoidon tuntimääräarvio 9401						9401	35,28
Valvotun hoidon omaishoidon tuki	22,61	131 060,04	1 639 502,24	292 566,24	2 063 128,52		
Omaishoitajien määrä 31.12.2006 446						446	4 625,85
Kotihoidon tuntimääräarvio 7542						7542	38,79
Päätösten määrä 717 yht tehostettu ja valvottu hoito						717	4 460,83
Omaishoitajan vapaa/kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	1,42	8 231,10		329 440,24	337 671,34	2969	113,73
Hoitovrk määrä 2969							
Asiakasmäärä tehostettu 104					168 027,85	104	1 615,65
Asiakasmäärä valvottu 105					169 643,50	105	1 615,65
Omaishoitajan vapaa/perhehoito	0,08	463,72		2 193,00	2 656,72	34	78,14
Hoitovrk määrä 34							
Omaishoitajan vapaa/palveluseteli 7 kk:den mukaan	1,24	7 187,72		70 200,00	77 387,72		
Asiakasmäärä 58						58	1 334,27
Päätösten määrä 68						68	1 138,05
Palvelusetelien määrä 58 x 14						812	95,31
Muu kuin omaishoitotyö	62,69	363 385,83			363 385,83		
	100,00	579 655,18	2 373 776,14	1 026 087,89	3 979 519,21		
Omaishoidon tuki kohdistettu vain tuotteille tehostettu ja valvottu omaishoito.							
Kotihoidon kustannukset kohdistetaan vain tuotteille tehostettu ja valvottu omaishoito.							
Omaishoitajan vapaan kustannukset kohdistetaan vain niille tuotteille, joilla vapaa on hoidettu.							

TUOTTEEN NIMI	ASIAKAS	PALVELUN TUOTTAJA	TUOTTEEN KUVAUS	PALVELUN HINNOITTELUPERUSTE	PALVELUN HINTA
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoidotuen ylin maksuluokka	Omaishoitaja/vuosi	10 812,28
Valvotun hoidon omaishoidon tuki	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoidontuen alin maksuluokka	Omaishoitaja/vuosi	4 625,85
Tehostetun hoidon omaishoidon tuki (kotihoito)	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Kotihoitona annettu palvelu	Tunti	35,28
Valvotun hoidon omaishoidon tuki (kotihoito)	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Kotihoitona annettu palvelu	Tunti	38,79
Tehostetun ja valvotun omaishoidon tuki	Omaishoitaja/ Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Tehostetun ja valvotun omaishoidontuen kustannus/päätös	Päätös	4 460,83
Omaishoitajan vapaa/ kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito omissa yksiköissä.	Hoitovuorokausi	113,73
Omaishoitajan vapaa/ kuntayhtymän lyhytaikaiset hoitopaikat	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymä	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito omissa yksiköissä.	Asiakas/vuosi	1 615,65
Omaishoitajan vapaa/ perhehoito	Omaishoidettava	Perhehoitaja	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito perhehoidossa.	Hoitovuorokausi	78,14
Omaishoitajan vapaa/ palveluseteli	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymän hyväksymät palvelusetelilyrittäjät	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito palvelusetelillä.	Asiakas/vuosi	1 334,27
Omaishoitajan vapaa/ palveluseteli	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymän hyväksymät palvelusetelilyrittäjät	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito palvelusetelillä.	Päätös	1 138,05
Omaishoitajan vapaa/ palveluseteli	Omaishoidettava	Kainuun maakunta -kuntayhtymän hyväksymät palvelusetelilyrittäjät	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävä omaishoidettavan hoito palvelusetelillä.	Palveluseteli	95,31

VERAILUTAULUKKO		Liite 24
TEHOSTETTU OMAISHOITO	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	7 818,89	7 220,88
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	10 812,28	10 514,58
Erotus	2 993,39	3 293,70
VALVOTTU OMAISHOITO	Hinta €hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	3 915,48	3 610,44
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	4 625,85	4 434,20
Erotus	710,37	823,76
Omana toiminta tehostettu palveluasuminen (hintaa tp2006 mukaan) nettokustannus 84,94 €/vrk	31 003,10	€/hlö/vuosi
Omana toiminta tehostettu palveluasuminen (hintaa tp2006 mukaan) bruttokustannus 119,12 €/vrk	43 478,80	€/hlö/vuosi
Omana toiminta vanhusten laitoshoido (hintaa tp2006 mukaan) nettokustannus 113,04 €/vrk	41 259,60	€/hlö/vuosi
Omana toiminta vanhusten laitoshoido (hintaa tp2006 mukaan) bruttokustannus 130,38 €/vrk	47 588,70	€/hlö/vuosi
Omana toimintana akuuttivuodeosasto (hintaa tp2006 mukaan) nettokustannus 134,90 €/vrk	49 238,50	€/hlö/vuosi
Omana toimintana akuuttivuodeosasto (hintaa tp2006 mukaan) bruttokustannus 154,68 €/vrk	56 458,20	€/hlö/vuosi
Ed keskiarvohinta netto 110,96 €/vrk	40 500,40	€/hlö/vuosi
Ed keskiarvohinta brutto 134,72 €/vrk	49 172,80	€/hlö/vuosi

VERAILUTAULUKKO		Liite 25
	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
TEHOSTETTU OMAISHOITO		
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa tehostetussa palveluasumisessa	2 038,56	2 038,56
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	9 857,45	9 259,44
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI		
	10 812,28	10 514,58
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa tehostetussa palveluasumisessa	2 038,56	2 038,56
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	12 850,84	12 553,14
VALVOTTU OMAISHOITO		
	Hinta €hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa tehostetussa palveluasumisessa	2 038,56	2 038,56
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	5 954,04	5 649,00
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI		
	4 625,85	4 434,20
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa tehostetussa palveluasumisessa	2 038,56	2 038,56
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	6 664,41	6 472,76
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa tehostetussa palveluasumisessa - kaksi vrk/kk koko vuoden ajan 84,94 x 2 x 12 kk		

	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
TEHOSTETTU OMAISHOITO		
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa vanhusten laitoshoidossa	2 712,96	2 712,96
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	10 531,85	9 933,84
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI		
	10 812,28	10 514,58
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa vanhusten laitoshoidossa	2 712,96	2 712,96
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	13 525,24	13 227,54
VALVOTTU OMAISHOITO		
	Hinta €hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa vanhusten laitoshoidossa	2 712,96	2 712,96
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	6 628,44	6 323,40
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI		
	4 625,85	4 434,20
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa vanhusten laitoshoidossa	2 712,96	2 712,96
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	7 338,81	7 147,16
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava omassa vanhusten laitoshoidossa - kaksi vrk/kk koko vuoden ajan 113,04 x 2 x 12 kk		

TEHOSTETTU OMAISHOITO	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava perhehoidossa	1 875,36	1 875,36
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	9 694,25	9 096,24
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	10 812,28	10 514,58
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava perhehoidossa	1 875,36	1 875,36
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	12 687,64	12 389,94
VALVOTTU OMAISHOITO	Hinta €hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava perhehoidossa	1 875,36	1 875,36
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	5 790,84	5 485,80
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	4 625,85	4 434,20
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava perhehoidossa	1 875,36	1 875,36
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	6 501,21	6 309,56
Omaishoitajan vapaa; omaishoidettava perhehoito - kaksi vrk/kk koko vuoden ajan 78,14 x 2 x 12 kk		

TEHOSTETTU OMAISHOITO	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
Omaishoitajan vapaa; palveluseteli	2 287,44	2 287,44
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	10 106,33	9 508,32
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	10 812,28	10 514,58
Omaishoitajan vapaa; palveluseteli	2 287,44	2 287,44
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	13 099,72	12 802,02
VALVOTTU OMAISHOITO	Hinta €hoitaja/vuosi	Hinta €hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
Omaishoitajan vapaa; palveluseteli	2 287,44	2 287,44
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	6 202,92	5 897,88
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	4 625,85	4 434,20
Omaishoitajan vapaa; palveluseteli	2 287,44	2 287,44
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	6 913,29	6 721,64
Omaishoitajan vapaa; palveluseteli - kaksi vrk/kk koko vuoden ajan 95,31 x 2 x 12 kk		

TEHOSTETTU OMAISHOITO	Hinta € hoitaja/vuosi	Hinta €/hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 600 €/kk	7 200,00	7 200,00
KuEI 17,1 %	598,01	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29 %	20,88	20,88
Kotihoito 40 h/kk á 38 €/tunti	18 240,00	18 240,00
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	26 058,89	25 460,88
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	10 812,28	10 514,58
Kotihoito 40 h/kk á 35,28 €/tunti	16 934,40	16 934,40
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	27 746,68	27 448,98
Erotus	1 687,79	1 988,10
VALVOTTU OMAISHOITO	Hinta €/hoitaja/vuosi	Hinta €/hoitaja/vuosi
Omaishoidon tuki 300 €/kk	3 600,00	3 600,00
KuEI 17,1 %	305,04	0,00
Tapaturmavakuutus 0,29%	10,44	10,44
Kotihoito 30 h/kk á 38 €/tunti	13 680,00	13 680,00
OMAISHOIDON TUEN KUSTANNUKSET €VUOSI	17 595,48	17 290,44
TUOTTEISTAMISEN POHJALTA €VUOSI	4 625,85	4 434,20
Kotihoito 30 h/kk á 38,79 €/tunti	13 964,40	13 964,40
TUOTTEISTUKSEN POHJALTA KUSTANN YHTEENSÄ	18 590,25	18 398,60
Erotus	994,77	1 108,16
Kotihoidon kustannukset:		
- laskelmassa vertailtavina ovat kotihoidon tuntihinnat, jotka on laskettu vuodelle 2006 koko maakunnan kotihoidon kustannusten pohjalta sekä vaihtoehtona tuotteistuksen mukaan saadut kotihoidon tuntihinnat, jotka kohdistuva nimenomaan vanhusten omaishoitoon		
KOTIHOIDON JA TEHOSTETTUUN PALVELUASUMISEN VERTAILU		
Kotihoito 68 h/kk á 38 €/h	31 008,00	€/hlö/vuosi
Tehostettu palveluasuminen 84,94 €/vrk x 365 vrk	31 003,10	€/hlö/vuosi
* laskelmassa ei ole huomioitu asiakkaalta mahdollisesti saatavaa asiakasmaksua		
* laskelmassa molempien yksikköhinnat ovat nettohintoja		
* laskelmassa on selvitetty sitä, montako tuntia kuukaudessa voidaan kotihoitoa antaa, että sen kustannukset vuosisatasolla/hlö nousevat suuremmiksi kuin vastaavan ajan kustannukset tehostetussa palveluasumisessa		

**SOPIMUS OMAISHOIDON SIIAISJÄRJESTELMÄSTÄ
(laki omaishoidon tuesta 937/2005 § 4)**

1 Sopijapuolet	Kainuun maakunta -kuntayhtymä
	Hoitajan sukunimi ja etunimet Henkilötunnus
	Osoite Puhelinnumero
2 Hoidettava Henkilö	Sukunimi ja etunimet Henkilötunnus
	Osoite
3 Sopimuksen sisältö	<p>Hoitajalle maksettava palkkio</p> <p>Hoidon sitovuus ja vaativuus</p> <p>() Hoidettava tarvitsee apua ja huolenpitoa ympärivuorokautisesti kaikissa päivittäisissä toiminnoissa</p> <p>() Hoidettava tarvitsee runsaasti apua ja huolenpitoa monissa päivittäisissä toiminnoissa</p> <p>Hoitopalkkio 50 €/vrk ajalta yht. vrk yht. €</p>
	<p>Hoitopalkkion suorittaminen (pankin ja konttorin nimi, tilinumero)</p> <p>_____ Maksupäivä on seuraavan kuukauden 15 päivä</p>
	<p>Muut hoitoa koskevat seikat</p> <p>Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää myös omaishoidon sijaisjärjestelmän avulla (Kainuun maakunta –kuntayhtymä, Sos.- ja terv. ltk. 20.12.06 § 297). Sijaishoitajana voi toimia hoidettavan omainen tai läheinen. Sijaishoitaja hoitaa asiakasta asiakkaan kotona. Sijaishoitaja toimii hoitajana omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana 3 vrk/kk.</p>
	<p>Palkkio maksetaan vain niiltä vuorokausilta, jolloin hoito on toteutunut. Hoitajaa pyydetään ilmoittamaan mahdolliset muutokset hoidon toteutumisessa.</p>
4 Sopimuksen luonne	<p>Omaishoidon sijaisjärjestelmästä sopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsopimuslain (320/70) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.</p>
5 Liite	<p>Tämän sopimuksen liitteenä on hoidettavaa koskeva hoito-, palvelu- ja liikuntasuunnitelma.</p>

6 Allekirjoitukset	Tätä sopimusta on tehty kaksi kappaletta, joista kumpikin sopijapuoli saa omansa Paikka ja aika Kainuun maakunta -kuntayhtymä	
	___/___2007	
	Paikka ja aika	Hoitajan allekirjoitus
	___/___2007	
	Tämä sopimus on hyväksytty ja merkitty päätöspöytäkirjaan	
	Päätöspäivämäärä	Pöytäkirjan pykälä

Liite 7

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
Sosiaali- ja terveystoimi

ILMOITUSLOMAKE SIJAISHOIDOSTA

Hoidettavan nimi _____ hetu _____

Omaishoitajan vapaa (3vrk/kk) kyllä _____

Sijaishoitaja _____

Hoitoaika (myös kelloajat) _____

Omaishoitajan/huoltajan kuittaus _____

Sijaishoitajan allekirjoitus ____/____ 20 ____

Maksetaan(viranhaltija/työntekijä täyttää)

Hoitopalkkio _____

Ilmoitus tilapäisistä sijaishoidosta tulee tehdä kuluvan kuukauden 30. päivään mennessä ja aina kirjallisesti tätä lomaketta käyttäen. Lomake lähetetään alla olevaan osoitteeseen

Hyväksyn ____/____ 20____

Palveluseteli omaishoidon tuen vaihtoehdoksi

Nykytila

Omaishoitolain (937/2005) omaishoidon tuen palkkio on rahallinen korvaus hoitajalle hoiva- ja hoitotyöstä ja on omaishoitajalle verotettavaa tuloa. Kunnallista kotihoidon palvelua voidaan myöntää rahana maksettavan omaishoidon tuen lisäksi avun tarpeen mukaan. Kotihoidon palvelusta voidaan periä asiakasmaksu. Kotihoidon palvelun vaihtoehtona voidaan myöntää myös palveluseteli.

Hankkeen ohjausryhmän esitys

Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa - hankkeen ohjausryhmän kokouksissa on keskusteltu, miten omaishoidon tuelle voisi saada vaihtoehtoja omaishoitajien erilaisia tarpeita vastaamaan. Ohjausryhmän kokouksissa päädyttiin esittämään sosiaali- ja terveyslautakunnalle omaishoidon tuen vaihtoehdoksi **omaishoidon palveluseteli**.

Omaishoidon tuen palvelusetelillä on tarkoitus lisätä vaihtoehto omaishoidon tuelle ja tukea omaishoitajaa jaksamaan vaativassa hoitotyössä.

Palveluseteli omaishoidon tuen vaihtoehto:

Omaishoidon tuki voidaan myöntää osaksi tai kokonaan palvelusetelinä. Palvelusetelin valitseminen hoitopalkkion sijasta on omaishoitajalle vapaaehtoista. Palvelusetelistä ei makseta veroa. Palvelusetelillä ostetuista palveluista ei ole mahdollista saada verovähennystä. Omaishoidon tuen palvelusetelillä on tarkoitus lisätä vaihtoehto omaishoidon tuelle ja tukea omaishoitajaa jaksamaan vaativassa hoitotyössään.

Palvelusetelillä ostettavat palvelut:

Omaishoidon palvelusetelillä voidaan ostaa kotiin annettavia kotihoitopalveluja ja kotihoidon tukipalveluja. Näitä ovat hoiva- ja huolenpito- palvelut, kodin siivous-, asiointi- ja pyykkipalvelut. Omaishoitaja voi myös ostaa palvelusetelillä kuntoutusta ja hierontaa.

Palvelusetelin arvo:

Palveluseteli voi olla enintään myönnetyn omaishoidon tuen palkkion suuruinen tai osa siitä. Osa omaishoitajan palkkiosta voidaan maksaa rahana ja osa palvelusetelinä. Rahana maksettava palkkio tulee kuitenkin olla vähintään **50€** kuukaudessa. Palvelusetelillä voi hankkia palveluja ilman omavastuuosuutta palvelusetelin arvoa vastaavaan määrään saakka. Palvelusetelin arvon ylittävät palvelut omaishoitaja maksaa itse.

Palvelusetelin käyttö:

Palvelusetelit lähetetään kolmen kuukauden erissä. Palvelusetelissä näkyy sen arvo ja mille kuukaudelle se on myönnetty. Yrittäjä merkitsee palveluseteliin antamansa palvelun hinnan ja allekirjoittaa antamansa palvelun.

Palveluntuottajat:

Palvelusetelillä voi ostaa palveluja vain sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymiltä yksityisiltä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajalta. Palvelun tuottajan tulee kuulua läänin yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien rekisteriin. Palveluntuottajaksi voidaan hyväksyä lautakunnan aikaisemmin hyväksymät palveluntuottajat. Lautakunta voi hyväksyä uuden palveluntuottajan ilman kilpailuttamista.

OMAISHOITO – TUKEA JA TURVAA – MILLÄ HINNALLA?

**Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa –hankkeen
LOPPUSEMINAARI 28.3.2008
klo 10.30 – 14.30**

Päivän puheenjohtajana toimii ohjausryhmän pj Anne Huotari

10.30	Kahvitarjoilu
11.15	Seminaarin avaus,
projektipäällikkö Pirkko Viljanmaa
11.25	Joustavalla omaishoidolla tukea ja turvaa,
ohjausryhmän pj Anne Huotari
11.35	Hankkeen tuotokset - omaishoidon tuotteistaminen, taloussihteeri Pirkko Heikkinen- kuntouttavan työotteen koulutus omaishoitajille, fysioterapeutti Aila Tartia- Jalonen- omaishoidontuen vaihtoehdot, projektipäällikkö Pirkko Viljanmaa
	Keskustelua
	Pieni tauko
12.20	Vanhusta hoitavan omaishoitajan voimavaraistuminen, gradu kainuulaisten omaishoitajien jaksamisesta ja voimaantumista, terveystieteen maisterit Ritva Oikarinen ja Anja Heikkinen
12.40	Omaishoitajan puheenvuoro, Ritva Nevalainen ja Pirkko Karppinen
13.00	Musiikkiesitys, Keskuskoulun musiikkiluokka
13.15	Ikääntyneen voimavarat omaishoitajan tukena, emeritusprofessori Simo Koskinen Lapin yliopisto
14.00	Keskustelua
14.15	Seminaarin päätössanat, Kainuun maakunta – kuntayhtymän kehittämispäällikkö, Marita Pikkarainen
14.30	Mehutarjoilu

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut
Sarja B: selvitykset ja tutkimukset
Sarja C: hallinnolliset asiakirjat
Sarja D: monistesarja

		2007 – 2012 (2007)	
Sarja A			
A:1	Uusiutuva Kainuu Kainuun maakuntasuunnitelma 2025 (2005)	B:6	Kainuun maakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset (2007)
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis- suunnitelma eli TOTSU 2006 – 2007 (2005)	B:7	Luontomatkailun kehittäminen maakuntakaavoituksessa (2007)
A:3	Kainuun maakuntaohjelma 2006 – 2010 (2006)	B:8	Barents Link Corridor (2007)
A:4	Kainuun maakuntakaava 2020 Kaavaselostus 2006 (2006)	B:9	Pohjoinen liikennekäytävä - северный транспортный коридор (2007)
A:5	Kainuun viestintäsuunnitelma 2006-2008 (2006)	B:10	Kainuun luontomatkailun teemaohjelma (2007)
A:6	Kainuun kansalaisvaikuttamisen ohjelma 2006 – 2012 (2007)	B:11	Kenen kyydissä? Selvitys Kainuun sosiaali- ja terveystoimen henkilökuljetuksista (2006)
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis- suunnitelma eli TOTSU 2008 - 2009 (2007)	B:12	Jouni Ponnikas, Verna Mustonen, Sirpa Korhonen, Andra Aldea-Partanen & Nikolai Veresov: Maahanmuuttajat osana kainuulaista yhteiskuntaa – Ulkomaalaisväestön työelämävalmiudet ja koulutustarpeet (2007)
Sarja B			
B:1	Kainuun Venäjä-liiketoiminnan Strategia 2005-2012 (2006)	B:13	Vartiuksen kansainvälisen raja-aseman kehittämissuunnitelma (2008)
B:2	Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa –hanke 1.4.2005 – 31.3.2007 Sähköisten asiointipalveluiden kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa Selvitysraportti 2007 (2007)	Sarja C	
B:3	Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa -hanke 1.4.2005 – 31.3.2007 Mieliopidekysely sähköisten asiointi- palveluiden kehittämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tulosraportti 2006 (2007)	C:1	Talousarvio 2006 ja taloussuunnitelma 2006 – 2009 (2005)
B:4	Ikäihmisten palveluohjaus Kainuussa -hanke 1.8.2004 – 31.12.2006 Palveluohjaus - Tienviitta kainuulaiselle ikäihmiselle Loppuraportti (2006)	C:2	Vuosikertomus 2005 (2006)
B:5	Kainuun tietoyhteiskuntastrategia	C:3	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis- suunnitelma eli TOTSU 2007-2008 (2006)
		C:4	Talousarvio 2007 ja taloussuunnitelma 2007 – 2010 (2006)
		C:5	Vuosikertomus 2006 (2007)

Sarja D

- D:1 "Uusiutuva Kainuu"
Kainuun tulevaisuudenkuvat v. 2025
(2006)
- D:2 Tietotekniikan osaamiskartoituskyselyn
tulosraportti 1. Kainuun vanhus- ja
perhepalveluhenkilöstö (2007)
- D:3 Prosessien mallinnus Kainuun sosiaali-
huollossa 2005 – 2006 (2007)
- D:4 Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa –hanke.
Loppuraportti 2007. (2007)
- D:5 Lähihuokaa Kainuusta 2007.
Kainuulaisten elintarvikeyrittäjien
tuoteluettelo, 3 painos. (2007)
- D:6 Kainuussa asuvien maahanmuuttajien
koulutus ja työllistyminen (2007)
- D:7 Hoitotyö Kainuussa (2007)
- D:8 Hoitotyön arvokirja (2007)
- D:9 Esiselvityshanke Kainuun rakenteel-
lisen työttömyyden vähentämiseksi
Loppuraportti (2007)
- D:10 Teknologialla muutosta kotihoidon
toimintaprosesseihin. TeKo-hankkeen
loppuraportti 1.1.2006 – 31.12.2007.
(2007)
- D:11 TeKo-hanke
Toimintaympäristön ja tiedonkulun
kuvaus 1.12.2005 – 10.5.2006
Sotkamon kotihoidossa. Kartoitus
ennen mobiililaitteen käyttöönottoa
(2007).
- D:12 Kainuulainen työkuunto -projekti
Loppuraportti (2008)
- D:13 Hoitotyön ydintiedot sähköisessä
potilas-
kertomusjärjestelmässä – kehittämis-
projekti Kainuussa vuosina 2006-2007
Loppuraportti (2008)
- D:14 Hoitotyön osaamisen johtaminen
Kainuussa –projekti
Loppuraportti (2008)
- D:15 Omaishoidon tuen kehittäminen
Kainuussa –hanke
Loppuraportti (2008)